

СЕРТИФИКАТ - ШАНАРТАЙ ХАНГАЛГЫН ТҮЛӨӨ

Универмаг «Центральный» гэж нээмэл тухэлэй акционернэ бүлгэмдэд эд бараа худалдалгаар хэр мүнөө сагай эрилтэдэ харюусамга хангалга үзүүлэгдэнэб гэнэн сертификатин хүдэлмэри хаяхан үнгэргэгдэнэ байгаа. Ушарын хадаа жэжэ бутархай (рознично) наймаанай хангалгада сертификат олгохо шэнэ зүйл нэбтэрүүлэгдэжэ эхилэб.

ЦСМ-эй хүдэлмэрилэгшэдөө гадна Худалдаа наймаанай, материалына ноосонүүдэй ба хангалгануудан талаар Буряад Республикын комитедэй, мүн Эд хэрэглэлын дэлгүүрэй ба хангалгануудай талаар Улаан-Үдэ хотын комитедэй мэргэжэлтэд комиссин бүридэлдэ оролсожо, энэ шалгалта

үнгэргэхэ гэнэн байна. Сертификацин хүдэлмэрин үедэ «Центральный» универмагта үзүүлэгдэдэг хангалганууд нормативна документүүдэй эрилтүүдгэ харюусана, жэжээтэ ёшоор ябуулагдана гэжэ комиссин гүшүүд элрхэнэб.

Стандартизацин, метрологин болон сертификатин талаар Буряадаи түбэй начальник Светлана Белькова акционернэ бүлгэмэй коллективтэ энэ хүдэлмэрин дүнгөөр шанартай хангалгын түлөө түрүүшын сертификат барюулба. Наймаалагдадаг эд хэрэгсэл бүхэндэ шанарыень баримталхан үнэмшлэгэ үгтэхэөө гадна хангалгануудта олгогдохо болоһон ушар

ямар үндэртэйб гэхэдэ, жэжэ бутархан наймаанда муу шанартай продукция хэмжээн дээшлэнэ, хүн зонинэ хангалгын шанар доошолно, мэргэжэлгэ хүдэлмэрилэгшэднэ тоо үсөөртэ.

Хангалгын шанар, эд хэрэгсэлэй худалдан абатшада аюулгүй байлгыг хуулигаар гэршэлэн гол документ хадаа сертификат болоно. Жэжэ бутархай наймаа хэдэг предрияти бүхэндэ хангалгын талаар сертификат олгохо хэрэг нэбтэрүүлэгдэжэ байна, - гэжэ Светлана Белькова энэ сертификат барюулаалгын баяр ёшоолдо хэлэб.

Тиймэһээ предрияти бүхэн нимэ документ абаха гэжэ уялгалагдаха болобо.

Эльвира ДАМБАЕВА.

ГАХАЙ ТЭЖЭЭХЭНЬ ОЛЗОБОРИТОЙ

Гахай үсхэбэрлэн шахаха тусхай комплекснууд манай республикада тон үсөөн болонхой. Тэднэй нэгэн - «Николаевский» - Тарбагатайн райондо амжалтатайгаар хүдэлнэ. Наяхана эндэ Президент А.В.Потанов ержэ, комплексн байдалтай танилсаба.

Мүнөө үедэ 1750 гахай харуу-халагдана, харин жэлэй түгэсэтэр тэднэй тоо 4500 бологдохо гэжэ хараалагдана. Хойто жэл аяар 8 мянган гахай тэжээгдэхэ юм. Ушар тиймэһээ

үйлэдбэриг үргэжүүлэхэ, холимог тэжээлэй өөрнө цех бариха бэлдэхэлэй ажал эндэ абьяастайгаар ябуулагдажа эхилэнхэй. Энэ хэрэгтэ коммерческэ банкаа 12 миллион түхэриг урьхаламжаар абтанхай. Тэрэ мүнэнтэй зарим хубинь гахайда эдэ автомадаар тараадаг оньһон түхээрлэгэ худалдан абатшада шэглүүлэгдэхэ юм.

Иймэ комплекснуудыг гарян ургасатан бусад районудта барихань шухала, - гэжэ Леонид Васильевич гэмдэгдэхэ.

Николай НАМСАРАЕВ.

ХОНГООДОРНУУДАЙ ХҮДЭЛӨӨЕ ҮРГЭДХЭЭЛ

«Уулын улагдай уулзалга» гэнэн нэртэйгээр хонгоодор угайхид ээлжээлэн уулзажа эхилээрнэ ерэхэ зун арбан жэл болохонь.

Тэрэ гэнэнхэ хошо Гүнхэнгэ, Захааминга, Алайрта, Ахага уулзалганууд үнгэргэгдэжэ, урданай ёшо заншалаар эрын гурбан наадан болоно, бүхэ барилдаан, хур хароолган, мори урилдаанай хажуугаар, соёлтой програмада оруулагдана исагуурай болон мүнөө үеын эстрадын дуу хүгжэмэй, хатарнуудай мурсыонүүд хүн зонинэ хүлгөөн байсуулана. Мүн тийхэдэ нэртэй соломон эрдэмтэд Москва, Санкт-Петербург, Украина, Хальмаг, Монголоо сугларжа, Саяан уулын ара үбэрээр нотогжан хуурижаһан хонгоодор, тэрнэ, хүрхүүд, шошоолог угсаатанай болон хоёд, хаминган үндрэнэ яһанатай түүхэ, домог тухай шэлжэлэлгэ хэлнэ өөһэднөө һанамжа бодолнуудтаа хоорондгэ һайн заншалтай. Арбан жэлнэ хугасаа соо дүрбэн аймагуудай олонхи хүн зон, илангаяа залуушуул уг исагуураа мэрхэ болобо гэжэ һанахада, ямар һайн бэ. Олонхи хургуулинуудта хизаар ороноо шэлжэлэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа, үхиүүд хэлнэ үс хүртээр элинсэг худинсагаа мэрхэгэ болоно. Урданай түүхэ, домог, оньһон үснүүд, таабаринууд, юрөөлүүд болон эртэ үеын дуу, хатарнууд хурагшалан хэргэгдэнэ. Хоёр жэлнэ саана тэрэ Ахын аймагай эрдэм хурагшалай таһагай үүсхэлээр хонгоодор угсаатанай уг гарбад шэлжэлэлгэр республиканска олимпиада олон аймагуудай хурагшалай хабаадаматайгаар үнгэргэгдэнэ һаншалтай. Залуу үснэй, ерээдүйн халаан түрэл арадайнгаа, угсаатанайнгаа түүхэ, ёшо заншал, аман үгнэ байлгыг һанатайшууһаа мэрхэ аман хадаан һайн бэлэй. Энэ талаар үшоо мэрхэхэ, ойлгохо юумэн олон. Жэжэнь, үнгэргэгдэн ээлжээтэ уулзалгануудта хабаадаһан исагуурай (фольклорно) ансамбльнууд алайрай-хидһаи бэйшээрэ бодомто хубсаһа үмдэнгүй. Үшоо тийхэдэ олон хабаадагшад хонгоодор угсаатанай хубсаһанай орондо элгэ янзын

дэгэлүүдыг «аһаатаг» ябана. Хонгоодор, тэрнэ угсаатан тэбхэр энгэртэй дэгэл, шоох ороштой сасар дэгээтэй малтай хэжэригшэ үмдөөгүй байһан. Тиймэһээ соёлон хүдэлмэрилэгшэд хубсаһа хунар, хүгжэмэй инструментүүдээр урай һайханай бүлгэмүүдыг хангахада бодомжотойгоор хандаха ёһотой.

Энэ үнгэрхэн хугасаа соо хонгоодорнуудай хүдэлөө эмхидхэн хүтэлбэрлэхэ дүрбэн аймагуудай түлөөлэгшэднөө бүридгэнэй эбэл байгуулагдаагүй. Иймэ эбэл Улаан-Үдэдэ тогтоогдоог хүтэлбэрлөө һаань, һайн байгаа. Тийхэдэ дүрбэн аймагуудта тус тусман нотогтай интеллигенциин хабаадаматайгаар эбэл байгуулагдажа, иймэ нийтын ажал эмхи гуримтайгаар тухай түсэлтэйгоор ябуулагдаха һэн. Хоёр, гурбан жэл боложо, ээлжээтэ уулзалга үнгэргэгдөөг, уяадахи уулзалгын бодомт хонгоодор аян халмаа хам тээ. Сэг үргэжэ уулын улагдай уулзалгануудыг залуураангүй хүдэлгэхэ арга байна. Хурагшалай зунан амаралтын үедэ «Элинсүүдэй зургоор» гэнэн ашиалга Гүнхэнгөө Захаамин, Ахага Алайр хүртэр өөһдгэ хоорондоо хургуулинууд хэлсэдгэ ябагаар ашиалга үнгэргөө һаа, үхиүүд нэгэ угай зоной байра байдал хаража һонирхохо байгаа. Мүн тийхэдэ соёллой, спортын талаар харилсаа холбоогоо үргэдхөө һаа, нэгэ уг гарбалай хүн зон түрэл гаралаа, ураг эльгээ мэрхэжэ, үндрөөр элтэдгэ болохо. Энэ ябадал илангаяа залуушуудта хабаатай.

Хонгоодор угсаатанай уулзалгын эхитэйһан урай зохоолоод, эрдэмтэд Ардан Ангархаев, Довсон Танхаев, Байр Дугаров, Сергей Бабурев, Шагар Байминов, Клим Тулуев болон бусад энэ эхилгэн һайн һайхан үүсхэлгэ хоёрдохон арбан жэлнэ бодомто дүрбэн өүри дамжуулаха, мүн залуушые хүрэг өөрнө түлөө үзүүлэхэ бэлэ гэгэ һанагдана.

Василий БИЛБАГУРОВ.

Буряад Республикын Президентын болон Правительство хэблэлэй албан мэдээсэнэ

ТҮБНӨӨ ТЭДХЭМЖЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭБЭ

Байгша ондо Россия Федерацин бюджетдээ 3044 миллион түхэриг болоһон халбаринуудай министрствунүүдэй, эмхи зургаануудай федеральнэ програмануудаар 100 гаран миллион түхэриг Буряад орондо үгтэхэ ёһотой Ямар ушарһаа манай республикада мүнгэ зөөрини туһаламжа ехээр үзүүлэгдэнэ болооб гэжэ Правительствон Түрүүлэгшын орогно - финансын министр Александр Налетовые хоорэжэ үгэхэнь гуйбадн.

Бюджет дээрэ хүдэлмэри бүхэл жэлэй туршада ябуулагдадаг. Апрель һараһаа удаадахи жэлэй бюджет дээрэ хүдэлжэ эхилдэгдэ. 2001 оной бюджетэй проектээр нимэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Үнгэрхэн жэлэй март һарада Россия Федерацин министрствунүүдэ заабари үгэхэ бэшгэ ороо, харин апрелин 15-да бюджетүүд хоорондын харилсаануудай департаментда бидэ бүхы хэрэгтэй мэдээсэлүүдыг үгөөбди, тэдэмнай Россия бюджетнэ халбарини шатануудай дунда налогой олзо оршыг ямар тэнсүүртэйгээр хубаарилгыг үндэһэ баримталһан, шухала хэрэгтэй мэдээсэл Бюджетүүд хоорондын харилсаануудай департаментда үгөөбди. Федеральна хуулинуудта мүнгэ зөөри һомололгын гаргануудай, тэрнэлэн дундуур болзортэ бэелүүлэгдэхэ бюджетүүд хоорондын харилсаануудыг үгтэжэ энэ департаментда тушаагдаа.

проектнэ түгэсхэлэй документнууд тоолоон тодорхойлолгонуудта олоо дурадаханууд оруулагдаа. Тиймэһээ республикада мүнгэ зөөрини туһаламжын дээшлүүлэгдэнэ ушар хадаа Россия Федерацин министрствунүүдэй манай ябуулан хамтыг хүдэлмэрини дүн гэршэ.

2001 оной федеральна бюджетнэ шэлжэлэл хэхэдэ, түбөө дотайн абат бүхы регионуудта мүнгэ зөөрини туһаламжа дээршлээ. Россия Федерацин Правительство, Финансы министрство субъектнуудта мүнгэ зөөрини туһаламжа үзүүлэхэ хэмжээнүүдыг абаа. Жэжээлхэдэ август һарада федеральна бюджетнэ хэмжээндэ хүсэлдүүагын жаа байгуулагдаа. Тэрнэй мүнгэ зөөрини мэдэгдэн сэлгээ абтадаг налогой бүридүүлэгдэнэ. Игнэжэ финансы туһаламжын абсолютна хэмжээнүүд дээшлүүлэжэ, хүсэлдүүагын жаа байгуулажа, манай республикада үргэжэлихидэ орходоо трансфертнэ мүнгэ зөөри үгэхэ дээшлүүлэгдэбэ.

Май-август һарануудта бюджетүүд хоорондын харилсаануудай асуудалнуудаар Буряадаи Президент А.Потанов болон Правительствон гүшүүд Россия Федерацин министрствунүүдэй хутгалбарилгашадтэй хэдэн дахин уулзаһан байна. Гадна 7 хоног бүхэндэ 2001 оной бюджетэй проектнэ асуудалнуудаар Россия Федерацин Президентын дэргэдэхи манай республикын Бүрин эрхтэ түлөөлгэтэ эмхи ажал ябуулажа байгаа.

Байгша ондо манай республикын федеральна бюджетдээ 3044754 мянган түхэриг туһаламжа абаха болобо. Энэнь «Буряад Республикын 2001 оной бюджет тухай» Хуулида оруулагдана. Энэ хуули хэсэндэ орсог Правительство гэрнине бэелүүлэхэ хэмжээнүүдыг зохион хараалаа баталаа. Энэ мүнгэ зөөрини 2832787,7 мянган түхэригнь гэхэ гү, али 90 процентнэ аймагуудай ба хото городуудай бюджетүүдтэ шэглүүлэгдэнэ байна. Дээрһээ үгтэхэ энэ мүнгэ зөөрини ашаар социальна халбаран абтан уулганууд хэлбэрлэгдэнэ дүүргэдэхэ, хараалагдаһан экологическа ургалга хангагдаха, тиймэ манай республика федеральна бюджетдээ ехээр дуалданди бэлэ болохо аргатай. Энэ жэлдэ бүхы шатан бюджетүүдэй гаргануудыг гуримшуулгада эрид хубилалта туулагдаха харагтай.

Буряадаи Президентын 7 хоног бүхэндэ үнгэргэн түсэлбэлгын зүлөөнүүдтэ 2001 оной федеральна бюджетэй проект бэлдэлгын асуудалнууд 19 дахин зүбшэн хэлсэгдэ, энэ талаар шууд хэмжээнүүд абтадаг, зохио халбаринууд үгтэжэ, тэднине бэелүүлгын хошоһоо хиналта хэгдээр байгаа.

Тийн манан Президент, Правительство, министрствунүүд болон албан зургаануудай бюджетэй талаар ябуулан ехэ ажаал дүнгөөр «2001 оной федеральна бюджет тухай» хуулин

АЙМАГУУДА ТУНА ХҮРГЭГДЭХЭ

Буряад Республикын Президент А.В.Потанов 2001 оной феврал һарада республиканска бюджетдээ хэгдэхэ гаргануудыг баталаа.

Тэрнэй ёшоор өөһэднэ олзо оршоор түсэл дүүргэдэхэ, федеральна бюджетдээ хараалагдаһан мүнгэ зөөри абтаад байбал, нотоган өөһэднэ хүтэлбэрлэн захирагануудай бюджетүүдтэ 90 миллион түхэриг һомологдохо байна. Бюджетдээ халбарини хүдэлмэрилэгшэдэй ажаал салын, ветерануудай, инвалидуудай хүнгэлэлтэнүүдтэ, хүүгэдтэй гэр бүлэнүүдтэ пособиныудыг түлээлдэ болон бусад шухала гаргануудыг хэгдэхэ хамаатай федеральна 3 хуулинуудыг бэелүүлгын энэ мүнгэ зөөри гарганалагдаха ёһотой.

Үнгэрхэн неделлин эхиндэ федеральна бюджетдээ 183,9 млн. түхэриг республикада һомологдоо. Энэ мүнгэ зөөринөө республикын Финансы министрство аймагууд болон хотонуудта зарим хубинень эльгэжэ.

Нарын эхиндэ жабертай хүйтэн боложо, шислээ хотодо зарим аймагуудта онго аюултай байдал ушаруулагдаа. Тэднэй хойшололнуудыг усадхагдаа бич байһан мүнгэ зөөри гарганалагдаа. Энэһинээ боложо, бюджетдээ мүнгэ зөөри һомололгын түсэлбэрлэн хэмжээндэ хүргэгдэбэгүй. Февралын 12-шо Буряад Республикын Финансы министрствунүүд 2001 ондо нотогтай бюджетүүдыг элүүржүүлэхэ талаар муниципальна байгуулануудай захиргануудай толгойлогшонортон хэлсээнүүд зүбшэгдэжэ, тэдэндэ гар табигдажа эхилэб.

ТҮРЭЛ НЮТАГНАА БЭЛЭГҮҮД

Февралын 12-то Улаан-Үдэдэ гуманитарна туһаламжын эд хэрэгсэлнүүд суглуулагдажа, Чечен Республикада боложо байһан дайналхы хэрэгтэ ябуулануудта хабаадажа байһан сэрэгшэдтэ эльгэгдэхэ юм.

Сэрэгшэдэй түрэлхидэй комитедэй (О.С.Ганичева) болон «Воины Отечества» нийтын эмхин (С.Ж.Заятуев) үүсхэлээр 100 хайрсаг эд хэрэгсэлнүүд, эдэ хоолой зүйлнүүд суглуулагдаа. Энэ хэрэгтэ олонингэ эдбхитэнгээр хабаадаа. Жэжээлхэдэ Буряад Республикын Правительство, Улаан-Үдэ хотын захирган, «Авиационный завод», «Бурятмелбел», «Республиканская типография», «Бурятхлебпром» акционернэ бүлгэмүүд болон бусад горитой хубитаяа оруулаа.

МАЛАН ҮБЭЛЖЭЛГЭ ОРОЁ БАЙДАЛТАЙ

Яруунын аймагта үбнэ тэжээл дутагдажа, малан үбэлжэлгэ хүндэ байдалда үнгэргэнэ.

Буряадаи Правительствон халбаран ажахын министрствун талаар хэмжээнүүд абаһа Жэжээлгэ хэлэхэдэ энэ аймагта 1 миллион түхэриг туһаламжа һайхан үзүүлэгдэхэ болобо.

Эльвира ДАМБАЕВА.

Сагаал... по лу... теасмый... чных б... ающих б... свое на... стовой... Ц... да люди... ачным... ну, и... ачнвал... и исп... гольски... ный ш... шу зимь... Как рели... начал с... сле... стского... жавой... ромно... еди монг... За чсты... нового г... ксандарк... ачинают... бослуже... ни в течен... илдет по... свещенс... лодношен... жваленин... протектор... шай вс... зели, очаг... Главным... сгастая и... лочувшил... навысши... эрдник... ащающ... нуубэ». Д... тла от в... шезажакт... шоб брос... ршочки... шволитн... сгастаот... шовшилн... жани на... жным м... релгн м... сгастая... нового год... шей вслен... га нап... роводящ... ле лунои... (Шэны)... нового г... лоздрал... новым г... сийн». На... лунный д... роводят... шенныс... торый п... ятов, во... Учения на... ли сгаста... лочать... по вдов... казатэ... сгастая и... шувств, б... ушсов в... яя усопн... Рассмо... болсе п... санах, а... ачинают...

щения балима» и дама и 10 сахюусанам хранителям веры. Балим — это пища для богов, изготовленная из прокаленной муки и масла в виде пирамиды (см. рис.1). Дома у себя на алтаре люди вместо балима, изготовленного из теста, могут использовать фрукты или же другие продукты, выложив их в форме пирамид. Считается, что, чем богаче и вкуснее человек преподнесет подношения для божеств, тем лучше будет грядущий для него год. Ритуал освящения балима в дацане одновременно очищает каждый очаг в семье. До начала этих хуралов мирянин должен навести чистоту и порядок у

ВЫРЕЗАНИЕ ПИРАМИДЫ

или ваты и бросают его в огонь, что крайне неверно, так как огонь в этом ритуале символизирует огненную пасть повелителя смерти Чойжала и этим мы оскверняем сам огонь и пашню считаем, что вытерев тело, мы очистились от всех грехов. Просто нужно постараться с чувством покаяния во время этой церемонии сконцентрироваться на своих неправдах, совершенных за прошедший год, и в мыслях думать, что вместе с этим балимом «Сор» стирают все грехи живых существ.

состояние судьбы человека на этот год. Каждому человеку в соответствии с годом его рождения должен соответствовать свой цвет «хни морина» (см. таблицу). Также в этот день обычно по просьбе верующих проводится особый ритуал «Табан Хаан», особо почитаемый среди бурят. В эти дни все религиозные обряды: посещение храмов во время богослужения, совершения разных ритуалов, произнесения мантр, подношения идам и божествам в виде различных продуктов, внут-

Хни морин «Лхажело»

Для разрешения личных проблем (работа, учеба, дальняя дорога и т.д.) в положительную сторону, можно вырезать этот Хни Морин и, посетив святое место, где вывешивают Хни Морины, сконцентрировавшись на своей проблеме с возгласом «Ахажело» подбросить в небо.

САГААЛГАН

себя дома и на алтаре. Должны быть развернуты все бурханы и преподнесены им различные кушанья и балимы. В период подготовки к встрече нового года желательно воздержаться от употребления мяса и алкоголя.

В драгоценных подношениях Вырезав этот рисунок Вы можете преподнести его на алтарь божествам. Это подношение многократно увеличит Вашу добродетель.

ренняя медитация, простирания (см. «простирание»), обхождения вокруг дацанов (см. «гороо») все эти деяния во много раз увеличиваются

Таблица Хни морина

Года	Хни Морин	Язык (Хулун)	Кайма (Хулбоо)
Корова	Белый	Желтый	Красный
Курица	Синий	Белый	Желтый
Дракон	Желтый	Красный	Зеленый
Тигр	Зеленый	Синий	Белый
Лошадь	Синий	Белый	Желтый
Овца	Белый	Желтый	Красный

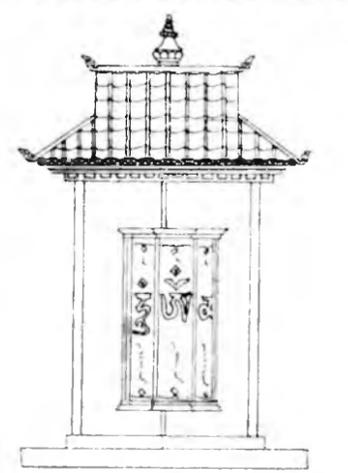

рис.5 ОБХОЖДЕНИЕ (ГОРОО)

для вашего же благополучия. Буддийская община «Дамрим» поздравляет всех жителей нашей огромной страны с наступающим годом Змеи и желает Вам от всей души благополучия, счастья, здоровья и удачи. Да хранят Вас Три Драгоценности!!! **ОМ МАНИ БАДМЕ ХУМ.**

ПРОСТИРАНИЯ (МУРГЭЛ)

Для умножения благодеяний в буддизме широко распространена практика простираний как один из видов действенного почитания Учения. Простирания можно выполнять как дома перед алтарем, так и в дацанах. Количеству выполненных простираний не существует, желательно только по «круглым» числам: 3, 7, 12, 21, 35, 108 и т.д. По технике исполнения наиболее популярный это «Шумчек», или исполнение простираний необходимо начитывать буддийские Мантры (самая известная мантра **ОМ МАНИ БАДМЕ ХУМ**).

Также очень важным моментом считается ежедневное выполнение простираний. Совершая практику простираний, человек должен мысленно сконцентрироваться на следующем: касаясь правым коленом земли, думать, чтобы все живые существа встали на истинный путь совершения благодеяний. Касаясь левым коленом земли думать, чтобы все страждущие живые существа избавились от страданий и встали на праведный путь спасения. Коснувшись правой ладонью земли, нужно думать, что вы подавали свое внутреннее Эго. Коснувшись лбом земли, нужно думать, что вы подавляете свою гордыню, препятствующую Учению.

Сагаалган — это новый год по лунному календарю, отмечаемый среди монгольских народов. Ислам, индуизм, буддизм. Считается, что свое название он берет из китайской жизни кочевых народов Центральной Азии, когда люди впрок запасались молочными продуктами на зиму, и тем самым заканчивался год. Но позже начали использовать тибетско-монгольский календарь, где лунный цикл заканчивался к концу зимы. Как религиозный праздник, начал отмечаться только после реформирования буддизма Богдо-Зонхавой, получившего широкое распространение среди монголов и бурят.

рис.1

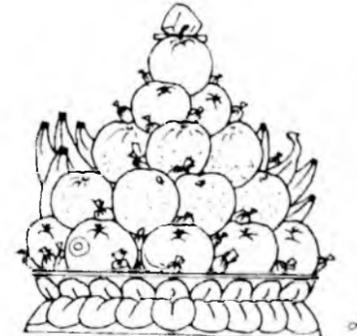

рис.2

За четыре дня до начала нового года по лунному календарю во всех храмах начинают проводиться богослужения и проводится в течение 17 дней. В первые дни идет подготовка к хуралам, освящение балима ритуальных подношений божествам, посвящения всем сахюусанам, прощальным (хранителям нашей вселенной, жизни, земли, очага).

Главным агонесом этих служб считается всеми почитаемый и получивший в Бурятии статус высшегo религиозного праздника ритуальный «Дугжууба». Для очищения души и тела от всех грехов многие приезжают в дацаны для того, чтобы бросить в костер различные пытки и мучные изделия, символизирующие очищение и сжигают этим, что они совершили самое главное их в жизни на этот год. Но самым важным моментом всего этого религиозного праздника считается именно встреча нового года, приход хранителя нашей вселенной **Балдан Лхамо** на нашу землю. И проводящийся хурал с 30 дня (по лунному календарю) на 1-е (Шэнын үгэн), где под утро поздравляют друг друга с новым годом со словами «амар сайн». Начиная со 2-го по 16-й лунный день, во всех храмах проводятся хуралы, посвященные Будде Шакьямуни, который победил всех своих врагов, во имя распространения Учения на нашей земле. В эти дни считается наиболее важным получать консультации у лам по поводу начала года и приказывать молитвы во имя счастья и жизни всех живых существ, благополучия в семье, успехов в работе и также во имя усопших. Рассмотрим все ритуалы более подробно: по всем дацанам, с 27-го лунного дня, начинаются молебны «освя-

На 28-ой лунный день в дацанах проходит молебны благодарения идам Ямацанга и сахюусанам: Гомбо, Гонгар, Нагдар, Шалин, Сэндэмэ, Намсарай, Самба. Церемония одновременного поклонения всем сахюусанам проводится один раз в год. В этот день желательнее отблагодарить своих хранителей за защиту и покровительство в прошедшем году, преподнося на хурале подношения в виде балима, сэржэма и дала. **Сэржэм** это божественный напиток в виде чая, молока и водки. При совершении обряда сэржэм водкой ламы мысленно превращают эту дьявольскую пищу в золотой напиток, лишь затем преподносят ее божествам. **Дала** это символическое собрание всех благих качеств: добра, счастья, богатства в виде продуктов питания (см. рис. 2). Все подношения нужно разложить перед алтарем. Ламы сами проводят обряд сэржэм, только в это время надо сконцентрировать все свои мысли на удачном исполнении своих желаний. Когда начинается обряд дала, нужно продукты взять на руки и синхронно с ламами, вращая по ходу солнца мысленно призывать счастье, благополучие, здоровье и т.д. с возгласами «Ахрэ». После проведения обряда дала, «сливки» священной пищи можно оставить на алтаре, остальную часть отнести членам своей семьи.

На 29-ый лунный день проводится обряд «дугжууба» (Священный костер) — поклонение гневному божеству — новелителю смерти Чойжал, во время которого ламы, проводя молебен, выносят символическое жертвоприношение в виде пирамиды «Сор» и бросают в ритуальный костер. Обычно люди протирают тело кусочком теста

30-ый лунный день, накануне нового года, называется «Бүгүү Удэр». День, когда человек, очистившись в символическом огне от грехов, отдав дань уважения сахюусанам, готовится к встрече нового года. В течение всей ночи в дацанах проходит молебен, посвященный покровительнице вселенной Сидор Лхамо. И лишь к утру, ближе к рассвету, ламы совершают обряд Туй (омоление богов) и преподносят грядущему году Маңдалу (символ вселенной), который означает вступление в свои права Нового года и начало его празднования. С этого дня начинается новый год: младшие поздравляют старших, дети — родителей, вручая хадаки и подарки друг другу, произносят слова приветствия «амар сайн». Например, во время празднования начала нового года в монастырях Тибета и Монголии собираются тысячи людей, чтобы получить благословения у лам, а затем идти к родным и близким, чтобы поздравить друг друга.

На 2-ой лунный день начинаются хуралы Белого месяца (Монлам) для благополучия в новом году. Эти хуралы основаны реформатором тибетского буддизма Богдо Зонхавой, в честь 15-явленным чудесам Будды для подавления преград на пути распространения Учения. Особенно важны эти хуралы для тех, кто вступает в свой год. Также в эти дни можно заказывать молебны (Юрөөл) за усопших родственников. Начиная с этого дня люди начинают вывешивать на святых местах «Хни морины» (символы удачи). Значение обряда «хни морин» символизирует

«Гороо» — это обход вокруг священных сооружений (дацан, ступа) святых мест (мест паломничества) и Учигелей, по ходу солнца. Обряд «гороо» верующие совершают для благополучия в семье, успехов в работе, продления жизни, а также для лучших перерождений усопших. Совершение «гороо» в праздничные буддийские дни (Дүйсэл удэр) многократно увеличивают добродетели. Во время обхождения необходимо начитывать любые известные буддийские Мантры (наиболее популярная молитва **Ом Мани Бадме Хум**), при этом не отвлекаясь на посторонние разговоры и мысли. Обычно люди совершая обхождение вокруг дацанов вращают барабаны с молитвами, так называемые «Хурдэ» (см. рис.3), в которых содержится отписки многочисленных Мантр (100 тыс., 500 тыс., 100 млн.). Считается, что при вращении «Хурдэ» человек начитывает столько раз этих Мантр, сколько содержит отписок с молитвами внутри барабана. Поэтому совершение «гороо» в дацане, где есть «Хурдэ», считается совершением неслучайного количества добродетелей. Желательно верующему человеку каждый год совершать обряд «гороо» по количеству исполненных лет. Если у вас нет времени сразу исполнить полное обхождение «гороо» по количеству лет, то можно обойти минимум три раза.

Буддийская община «ДАМРИМ». *Материал подготовлен на средства гранта ГЭФ «Сохранение биоразнообразия в РФ» в рамках программы «Местные инициативы».

ДОРЮУН ХҮГЖЭМТЭЙ ДУУНУУДЫНЬ

Эмхидхэлэй эхин шата

«Хун шубуун гарбалтай Хуан модон сэргэтэй Халюун тугтай угсаатамнай», —

гэһэн түүхэ домогтой буряад арадайнгаа ёһо заншалнуудые, хүгжэлтынгөө шатануудые хүндэлэн, «Буряад үнэн» газетэ, Буряадаи телерадиокомпани болон «Грант» гэһэн продюсерска гүб Буряадаи эстрадын дуунуудай «Хит-парад-2000» гэһэн конкурс жэлэй эхиндэ соносхоһон юм. Уншагшадаи эдлбхитэй хабаадалгаангаар үнгэргэгдэхэ энэ конкурсн хүдэлмэрини бүлэгтэ «Буряад үнэн» газетн соелой болон түүхын таһагай ахалагша корреспондент Бэлигма Орбодоева, БГТРК-һаа хүгжэмтэ редактор Наталья Сульгинова, «Грант» гүбһөө хүтэлбэрилэгшн Виктор Малдаев, мүн энэ эмхин гүйсэдхэхы продюсер Цэрэн Шойжонимаев гэгшэд орожо, түрүүшынгээ үдэрһөө эмхидхэлэй горигтой хүдэлмэри ябуулһан байна.

Энэ комиссин гэшүүд нэн түрүүн «Хит-парад-2000-най» дүрим зохёожо, зорилгонуудыень хараалжа тодорхойлоод, хүн бүхэ-нэйнгөө бөөлүүлхэ, уялгануудые тон зүбоор хубаарилжа абһан юм. Али нэгэ шэнэ хэрэг эмхидхэжэ, хүсэндэнь хүргэхэ гэгшэ нилээд ороо, хүндэнь ажал гэжэ хэндэнь мэдээжэ. Тус комиссин гэшүүд хамагаа зүбоор тодорхойлоһонингоо удаа «Буряад үнэн» газетн редактор Ардан Лонсонович Ангархаевтай уулзажа хоорэддоод конкурсдо илажа гараһан хүнүүдтэ ямар шангуудые хэһээ, ямар эмхингээ олгохо тухайгаа зүбшһэн байна.

Удаһыньгүй 2000 оной январь һарын һүүлээрхи «Буряад үнэн» «Дүхэ-ригтэ» «Хит-парад-2000» конкурсдо хабаадаха эстрадын буряад 90 гаран дуунуудай список толилогдожо, эдэи сооһоо эрхим табыень шэлээд, дуунан үгын, зохёоһон хүгжэмэй авторнуудые, гүйсэдхэгшэдые нэрлэхыень урыалһан юм. «Дүхэригтэ», «Бизнес олзо» хабсаргалгануудта толилогдоһон «Хит-парад-2000» - нимэ гаршагтай купонуудые хайшалжа абаад,

тэрэи дэрээ оорынгоо һанамжаар найшаагдаһан дуунуудаа шата шатаарнь бэшэжэ, редакцин соёлой болон түүхын таһагта эльгээхэ урыалтайгаар уншагшадага хандаа. «Буряад үнэн» газетннай эстрадын дуунда дуратай уншагшад, ажалша коллективүүд энэ хандалгыемнай түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр дэмжэжэ, конкурсдо табидаһан дуунуудые элирүүлмн купонуудые республикн алиһе шотагуудһаа эльгээжэ эхилээ һэн.

2000 оной апрелин 13-да «Хит-парад-2000-най» үбөлхэбарай дүн гаргалгаар зориулагдаһан концерт Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадаи түрэнэй драмын академическэ театр соо эстрадын дуунда дуратайшуулай зүрхэ сэдхэхы хүлгөөһөн гэгшэ. Энэ хэмжээ ябуулгыё эмхидхэгшэдһээ гадна, дүн гаргалгада Буряад Республикн Соёлой министрство (Е.Б.Раднаева), Хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министрствын Ургамалнуудые хилын саанаһаа оруулгы хиналгын инспекци (Б.Г.Галсанов), эмхи зургаанууд, олзын хэрэг эрхилэгшэд олоороо хабаадажа, уншагшадаи дүнгүүдээр илажа гаралгада үнэтэ шан барюулаха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэһэн юм. Түрүүшынгээ амжалтаар урмашаһан эмхидхэлшэд саашанхи ажалаа бүри үргэдхэжэ, эстрадын ород дуунуудые гүйсэдхэгшэдые, хүгжэм эрхимээр найруулагшыё элирүүлхэ асуудалнуудые купондо нэмэжэ оруулба.

«Хит-парад-2000-най» зуннамарай дүн гаргалгын концерт ноябрин 16-най үдэшэ буряад драмын академическэ театр соо эмхидхэлэй эрхим хэмжээндэ үнэрһыё уншагшад һайн һанана ёһогойт. Зуннамарай дүн гаргалгада республикн бүхы шахуу шотагуудай, мүн Улаан-Үдэ хотын уншагшад улам эдлбхитгэнгээр хабаадажа, ооһэдынгөө һанамжануудые купон дэрээ бэшээд, соншоимнай редакцияда шилээд олоор эльгээһэн байна. «Һайн мэдээн һарьдагай оройгоор», - гэдэгтэл «Хит-парад-2000-най» нэрэ солоһынь улам дээшэлжэ, хүгжэмдэ дуратай

зоной сэдхэл бодолыё буряад ехээр эзэлээ гэхэдэ алдас болохогүй байха. Концертн түгэхэлдэ гранд-шоу концертые эмхидхэгшэ «Хит-парад-2000-най» жэлэй дүн 2001 оной февралн эхээр гаргалдаха гээд мэдээсээ һэн.

Жэлэй дүнгөөр нэгэдэжэ һуурида гаргалгада буряад арадаи гол һүлдэ - мүнгэн хун шубуунай дүрэ барюулаха, 7 номинацида 2-3-дагһууринуудые эзэлһэн бэлдэлигтэндэ ямар шан олгохотухай асуудалнуудые дээрэ хэлэгдэһэн комиссин гэшүүд аргагүй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Мүнгэн хун шубуунай дүрэ барюулаха гээд 3 мянганһаа дээшэ мүнгэн хэрэгтэй болобо БГТРК-гай генеральна директор Александр Варфоломеев «Хит-парадаи» гол шануудые дааж абаад хэрэг дээрэнь бүтээһынь Та бүгдэ мэдэнэт. «Хит-парадаи» гол шан - Хун шубуунай түхэл маягн тодорхойложо, хэн дархандэ бүтээлгэхэ асуудалыё комиссин гэшүүд сагтан шийдхэжэ шадаа. «Хит-парад-2000-най» шангыё Россин Федерацин Түрэнэй шангай лауреат Батор Жагбаев бүтээгээ.

Эмхидхэлэй олон асуудалнуудые шийдхэхэ үеэр Улаан-Үдэ хотын мэргэжил Генидий Архипович Айдаев комиссин гэшүүдыё урижа «Хит-парад-2000» гэһэн конкурсн гол эмхидхэгшэ болохо байһанаа найдуулаа бодото туһаламжа үзүүлэ гээд эцэ онсолон тэмдэглэжэ хэрэгтэй.

Комиссин гэшүүд «Хит-парадаингаа» жэлэй дүн гаргалгын концертые Буряадаи түрэнэй оперо баледей академическэ театрай ордон соо үнгэргэжэ асуудал шийдхээд, бэлдэжэ хүдэлмэринүүдээ захиһаан бөөлүүлжэ эхилээ юм.

«Хит-парад-2000-най» 5 мянган купон «Буряад үнэн» газетн редакцияда эрээ. Эмхидхэлэй бүлэг гэшүүд эды олон купонуудыё бүридхэн согсолоо дүнгүүдыень хуулига тохын тула конкурсн гүб хай комисси байгуулаа Республика соогоо нэрэ солотой 13 хүнһөө бүридхэн тус комиссин түрүүлэгшэ Улаан-Үдэ хотын мэргэжил Г.А.Айдаев толилогдоо

ДУУ...
Комиссин...
ада ии...
еральна...
оломеев,
«Буряад...
байша...
еральна...
над үнэн...
едактор...
«Грант» г...
үбэй х...
Малдаев...
эрэй ор...
шев, Бу...
ёлой ми...
еспублик...
олон эр...
Д.Намс...
радаи ар...
еспублик...
уудай х...
гшэ Б.Б...
ай гүрэн...
эй рект...
С.В.Калм...
бирин гү...
он иску...
ектор, пр...
никова...
эрэмжэт...
куствын...
лин дире...
ева, «Бу...
ахалагш...
Д.Орбод...
илоодоо...
най» дүн...
баталага...

ДУРЫЕНЬ ЭЗЭЛЭН ТАРАГ ЛЭ

омиссийн гэшүүдье дур-
агада иймэ: БГТРК-гай
неральна директор А.Г.Вар-
оломеев, гүрэнэй унгар-
«Буряад үнэнэй» хэблэ-
байшан» предирягийн
неральна директор, «Бу-
ада үнэн» газетын ахамад
едактор А.А.Ангархаев,
«Грант» гэхэн продюсерска
гүбэй хүтэлбэрилэгшэ
Малдаев, Улаан-Үдэ хотын
эрэй орлогшо В.Б.Про-
шьев, Буряад Республикын
соёлой министр Е.Б.Раднаева,
еспубликын хуралсалай
олон эрдэмэй министр
Д.Д.Намсараев, СССР-эй
арадай артист Д.Ц.Дашиев,
еспубликын Композитор-
дуудай холбооной түрүү-
эгшэ Б.Б.Дондоков, Буряа-
дай гүрэнэй университе-
дай ректор, профессор
С.В.Калмыков, Зүүн Си-
бирин гүрэнэй соёлой бо-
лон искусствын академин
ректор, профессор Р.И.Пше-
теникова, А.Линховоинной
тэрэмжэтэ хүүгэдэй ис-
кусствын 1-дэй хургуу-
лин директор Г.Г.Кондра-
ева, «Буряад үнэн» газетын
ахаалагша корреспондент
Б.Д.Орбодоева гэшгэд то-
милогдоод, «Хит-парад-2000-
най» дүнгүүд хуулигаар
баталагдаа.

Орлодохой
ашаар амжалта
Эстрадын дуунда дур-
тайшуулай үни хүлээхэн
дэрэй тээ урдахана кон-
цертдэ орохо дуратайшуул
агүү биледүүдье танил-
нууднаа хурагшалхааа
гадна, энэл асуудалаар
редакцийн соёлой таһагзабда
залиггүйгөөр хонходолго
эхилжэ, эмхидхэлшэдэй
сэдхэлые хүдэлгөөдшье
абаа.
Февралын 2-ой үдэнэ
газаа нилээд хүйтэн бай-
башье, оперо болон балетэй
академическ театрай газраа
агүү билет хурагшалхан
лүнүүд нилээд олон байгаа.
Билеттэй жаргалтайнуудын
театрта дүүрэн орожо, хүн
бүхэн хууринуудаа эзлээд,
харин хууригүйшүүдын
фойе сооһоо хандали,
туянуудье оруулжа, шууян
зэгэ бага замхад гээб.
Эстрадын дуунда дур-
тайшуулай үнинэй хүлээ-
хэн концерт эхилжэ, хүр
жабхаланта хүгжэм доро
дүн шубуунай мүнгэн ду-

рэнүүдье юпитерэй гал
доро ялагашуулан, 7
басагадай тайзан дээрэ
гарахада, хүлөөтабиха зайгүй
гэхээр танхим соо суглархан
харагшад нэръемэ алыга
ташалгаар угтаба.
Улаан-Үдэ хотын мэр
Г.А.Лайдаев тайзан дээрэ
уригдажа, концерт хүтэл-
бэрилэгшын гарһаа кон-
верт абажа, нээгээд,
эстрадын дуунай эрхим
автор Буряадай арадай
поэт Гунгаа Гомбоевич
Чимитовэй нэрые нэръемэ
алыга ташалган доро нэр-
лэжэ, авторта «Мүнгэн хун
шубуунай» дүрэ 1 мянган
түхэригтэй диплом барюулба.
Хүгжэмэй эрхим автор
Баяр Багадоржиевта, дуу-
шадта хүгжэмыень эрхи-
мээр найруулагша Виктор
Малдаевта, эршүүлэй дунда
эрхим гүйсэдхэгшэ Эрдэни
Батсухта, эхэнэрнүүдэй
дунда эрхим гүйсэдхэгшэ
Буряад ороной ерээдүйн одон
Бадма-Ханда Аюшеевада,
эрхим буряад дуунай түлөө
Цэрэн Шойжонимаевта,
эрхим ород дуунай түлөө
Булад Гомбоев гэгшэдтэ тус
тустань «Мүнгэн хун шубуун»
лауреадай динлон 1 мянган
түхэриг мүнгэтэйгөөр
харагшадай нэръемэ алыга
ташалган доро барюулагдаба.
Дуунай авторнууд Ш.Х.
Базарсадаевада хоёрдохи,
А.Бадаевта гурбадахи хуу-
ринууд олгогдожо, мүнгэн
шангууд бэлэгтэйгээр ба-
рюулагдаа. Харин хүгжэмэй
авторнууд Бадмагарвын
Наранбаатарга хоёрдохи,
Пурбо Дамирановта гурба-
дахи, хүгжэм эрхимээр
найруулагшад сооһоо А.Бу-
туханов, Б.Наранбаатар
гэгшэд хоёрдохи болон
гурбадахи хууринуудье
эзэлээ.
«Эршүүлэй дунда эрхим
гүйсэдхэгшэд» гэхэн
номинацида Ж.Бадма-
цыренов хоёрдохи, Д.Баль-
жинимаев гурбадахи хуу-
ринуудье эзэлээ. Эхэнэр
гүйсэдхэгшэдэй дундаһаа
С.Бунеева, Б.Лайданова,
эстрадын буряад дуунууд
соо Ринчин Бурхиевай
«Дангинамни» - хоёрдохи,
Баяр Шойдоковой «Хэжэн-
гын хүбүүд, басагадууд» -
гурбадахи, Ринчин Баль-
журовой «Сагаан дали» -
дүрбэдэхи, Бадмагарвын
Наранбаатарай «Цагаатан
голин» гэхэн дуун габадахи

хуурида гаража, тусхай
шангуудга хүртөө. «Эстра-
дын ород дуунууд» гэхэн
номинацида Виктор Мал-
даевтай «Улан-Удэ» гэхэн
дуун хоёрдохи, Ирина
Анаголий Цойн «Падает
снег» - гурбадахи, Эдуард
Цыпиловтой «Птичка неве-
личка» - дүрбэдэхи, Нина
Кремерэй «Мальчик мой»
гэхэн дуун табадахи
хууринуудга гараад, мүнгэн,
дурасхаалай бэлэгүүдтэ
хүртөө.
Дүн гаргалгын концертдэ
дуу, хагарай «Бадма сээсэг»
театрай артистнууд, эстра-
дын эдир одохон Оюна
Ринчинова, гэр бүлын
Дымбрыловтэнэй ансамбль,
хотын уран найханай
бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд
хабаадажа шэмэглээ гээд
тэмдэглэхэ шухала.
«Хит-парад-2000-най» дүн
эмхидхэлэй үндэр хэмжээндэ
согсологдожо, «Хит-парад-
2001» соносхогдобо. Ушар
нимэһээ «Хит-парадай»
эхилхэн тухай мэдээсэл-
нүүдтэй «Дүхэриг», «Го-
родская газета» сонинуу-
дые захижа, уншаха артагайт.
Найндэрэй концертые
үнгэргэлгэдэ нээмэл түхэлэй
акционериз «Амта» бүлгэм
генеральна директорын
С.И.Пронин, эрдэм үйлэд-
бэрийн «Байкалфарм»
нэгдэл генеральна дирек-
торын И.Э.Матханов,
Почтын хэлхээ холбооной
федеральна управлени
начальнигынь Д.Ц.Ринчи-
нова, хубин «Сэтури»
предирягийн директорын
Б.А.Хайданов, «Акцент» гэ-
жэ магазин директорын
А.В.Мельников, акционериз
«Камаз-центр» бүлгэм
директорын М.Б.Доржиев,
«Серебряный ручей» гэ-
жэ кафен директорын
Б.С.Жаргалов, «Амта» ка-
фен директорын А.Д.Баль-
жинимаева, «Ариг Ус»
телекомпани-генеральна
директорын С.Д.Поддиргин,
Ивалгын дасан, Буддын
«Аамрим» бүлгэм, акцио-
нериз «Ливона» бүлгэм
генеральна директорын
Ю.А.Бавыкин болон бусад
эмхи зургаанууд эдэбхи-
гэнээр хабаадажа, мүнэ
зоорээр гуһалаа. Олоной
хэрэгтэ эдэбхитэнээр ха-
баадаһан эдэ нүхэдгөө
амжалта хүсэе.
Далай ХУБИТУЕВ.

Гомбо САМБЯЛОВАЙ фото.

«ТАЙШАА БОЛОТОРОО УРГААБ...»

30-аад жэлэй саада тээ Москвагаа Улаан-Үдэ ерэхэдээ, балшар наһанһаа нүхэсэһэн Марта Зориктуеватай уулзажа, гэртэй ошободди. Тэндэ Михаил Елбоновтой түрүүшлэхэ танилсаа бэлэйб. Намда энэ уулзалга ёһотойл ехэ һайндэр шонгээр үзэгдөө һэн. Бууза хэһыень гү, али үдэшлэн харуулагдаха зүжэгтэ бэлдэхыень гү, али эдээнэй стол шэмэглэн хушахыень хараһанаа мартадаггүйб. Юумэ хэхэ бүтээхэдээшье шадмар бэрхыень гайхаа бэлэйб. Мүнөөшье он жэлүүдэй үнгэрхэ бүри улам хүнгэн, улам залу боложо байһан шэнгээр үзэгдэдэг.

Будамшуу, Будамшуу нэртэйб даа, Буряадхан орондоо нютагтайб даа... гэхэн дуу шагнахадаа, заатагүй Михаил Елбоновтой дүрэ харадагбди. Цырен Шагжинай Будамшуудал адлихан, шог зугаа, баяр баясхалан нэмээдэг, ходоодо хүхюун зугаатай, дуунайнгаа жэгүүрээр ниндэжэ ябадаг, талаан бэлигээрээ олондо мэдээжэ болоһон Михаил Гомбоевич Елбоновтой хөөрлэдөөн уншагшадай анхарада.

Будамшуу, Будамшуу нэртэйб даа, Буряадхан орондоо нютагтайб даа... гэхэн дуу шагнахадаа, заатагүй Михаил Елбоновтой дүрэ харадагбди. Цырен Шагжинай Будамшуудал адлихан, шог зугаа, баяр баясхалан нэмээдэг, ходоодо хүхюун зугаатай, дуунайнгаа жэгүүрээр ниндэжэ ябадаг, талаан бэлигээрээ олондо мэдээжэ болоһон Михаил Гомбоевич Елбоновтой хөөрлэдөөн уншагшадай анхарада.

Михаил Гомбоевич, Та дэлхэй дээрэ гансахан 55 наһатай Будамшуут. Энэ нэрдэ ямараар хандадагбта? Энэ ролдо хүртэһэндөө анхадгар ехээр баярлаһанаа хандагбди. Сэдхэлэн баяраар билтаржа, жаргалай хүгжэм замхадатгүй һэн. Дүүрэн жаргалтай, дэгдэжэ ябаад, тайзан дээрэ гарадаг һэм. Тийхэдшье, мүнөөшье ямаршье ролһоо дүтөөр, дулааханар хандагбди. (Урин зохидхоноор шөбхилэг).

Талаан, бэлиг хаанаһаа гэшшэб? Минни эжы Ханда Будиева Баргажан нютагай һайхан, сөбөрхөн гургадан ябаа. Ирагуу хооломни эжыһээ. Аляа баһаһаа дуушан болохо хүсэлтэй һэм. Үндэр һүеһтэй гугал үмдөөд, табсан дээрэ

хүгжэмэй училищин боһоһо алхаад лэ, һөөргөө бусаа һэм. Соёлой институтдай оюутан болоод, төөрижэ ябатарни, азатай ушарал дайралдаа. Ленинградтай буряад студияда хүбүүд үсөөдэжэ, намайе болон Федя Иннокентьев хоёрые гурбадахн курсда абаа. Федя одоол мэдээжэ Чарли Чаплин мэтэ аяг аашань дууһадатгүй хүн һэн. Эгээ мартагдашагүй жаргалтай, һайхан үе - Ленинградта оюутан ябаһан хаһамни.

Хэрбээ одо мүшэдэй, хуби заяанай ондоогоор тааралдаа хаань, хэн болохо байгаабта? Жолоошон! Абамни Гомбо Харнутович, Баргажанай түрүүшын жолоошон байгаа. Бүхы зон хүндэлжэ, «водитель» гэжэ нэрлэдэг һэн. Баһанарнай хэлэгшэ һэн: «Һайнаар хурагты, тиибэл Елбонов шэнги водитель болохот». Космонавтаһаа өөрэгүй, шофер болохо хүсэлтэй ябагша һэмди.

Тээд бурхан багша танда артист болохо хуби заяа үршоогоол. Будамшуугай роль танай түрүүшын герой гү? Угы. Х.Намсараевтай «Үүрэй солбоной» үбгэн Галшиин рольһоо эхилээ һэм. Саашадаа «Король Лир» спектакль соо французь король боложо наадааб, «Тайшааган ташуур» соо - арстантын роль. 1969 ондоо түрүүшынгээ гол роль наадаа һэм. Энэ хадаа

Ц.Шагжинай «Пылающие джунгли» спектакль соо Игуенэй роль. Тэрэ жэлдэ Будамшууе наадажа эхилһээр, мүнөө болотор нааданаб. - Наһанай ошохо бүри Будамшуу ондоо болоно гү? - Заатагүй, он жэлэй ошохо

түрөһөнби. Эдэ зоной бүхы юумэн тэсүүрэгтэй: хүн зонтой, дэлхэй юртэмстэй, эд зөөритэй. - Эд зөөри, хубсаһа хунар тухай хоорэддэхэ болоо һаа. Соморхонооршье һаа, нарин сөбэрээр, үнгэ зүһыень, маяг тухэлынь тааруулжа хубсаһан хүнине харахада урматай. Та юун гэхэ байнат?

Ганса нарин сөбэрээр бэшэ, һаруул һайхан үнгэтэй хубсаһанда дуратайб, илангаяа хүхэ ягаан үнгэдэ. Энэ намда хаанһаааб гэхэдээ... Бага байхадам, эжымин һаһа бараһан юм. Тийгэжэ эсэгэмни намтай сасуу үхибүүтэй эх энэртэй хамжаа һэн. Мүнөө тэрэ Пурбо Цыденов «Түмэр Мориндо» ажаллана. Нэгэтэ бидэ хоёрто костюм наймаһаһаа абаа. Нэгэниинь хүхэ үнгэтэн, нүгөөдэнь хүхэ ягаан, тийгэжэ намда хүхэ ягаан үнгэтэй

бүри хүнэй хараса, байдал, саг ондоо боложо, хубилжа байдаг. Тийбэшье хүнэй досоохинһоо дулдыхаа, хүнэй сэдхэлээрээ залуу ябаа хаань, наадаһан геройшье залуу зандаа үлэи. Уйтан, гунигтай байдалда ехэ дурагүйб, шадаал һаа, ажабайдалдаа шог зугаатайгаар хандахые оролддогбди.

«Энэ хүнэй абари зан ехэ хүнгэн, ярилдахада зохид», гэжэ зарим зон тухай хэлсэдэг. - Танай һанахада, абари зантан ямар бэ? - Хүнгэн абари зантай хүм гэжэ хандагбди. Уурлаха, сухалдаха сагууд боложол байгаа бээ. Эндэхэнэ нэгэл абарал байха, сухалдаад лэ, тэрэ дары уураа тарааха, тийгэжэ гэмтэ заһажа эхилдэгбди. (Эиеһэ). Зодикальня гороскопоороо Весы мүшэн доро

костюм хүртөө һэн. Тэрэ гэхэһинээ хойшо минни дуратай үнгэ болоһон юм.

Жэлэй ямар хаһада дуратайбта?

Алтан шаргал намар минни дура татадаг, илангаяа Ленинградта. Ехэ гоо саг, хэлэхэ үгэмшин олодогүйтэй.

Сээжэ сэдхэлтэй уян гү?

Ээлгэ сэдхэлэни нимгэһэн, уярхаар гоо кино, дуу, шүлэг хараа, уншаа, дуулаа һаа, нелбоһо дуһаажаш болохоб. Поэзияд ехэ дуратайб, тон дуратай поэдин Михаил Юрьевич Лермонтов. Нүгшэнэн газарынь харахаа Пятигорск ошожо ерээ һэм.

Ямар хүсэл бодолтойбта?

Багадаа үхэр мал адуулжа, эдээлүүлжэ ябахадаа, ходо досоогоо һанаа бодолдо орожо ябагша һэм. Заримдаа гоо эддэб

янынь эдеи тухай һанаата болодог һэм.

Тийгэбэл танай дуратай эдеи табат?

Заатагүй бууза ааб даа. Буузын талха эддэхэ, тэрэнэ хумихада, ехэ аятай даа.

Айшадые, нүхэдоо уриха, уггаха дуратай гүт?

Дуратайб даа. Олоон нүхэдтэйб, хаа хаанагүй дүүрэгтэйб. Жэшээлэхэдэ, Игорь Квашагай, Юрий Соломинтой, Алиса Френдихтэй, Александр Калыгинтай үнийнэй нүхэсэдтэйб. Улаан-Үдэ дээрээ тоолошогүй олон нүхэдтэйб. Эгээ дүтын нүхэрин Алексей Жамбалович Раднаев.

Эрэ хүнэй ямар таланы танда һайшаагданаб?

Эрэ хүн эрлэхэ зоригтой, бата бэхи байха ёһотой. Эмэгтэйшүүдэй тийгэ тугуури.

Сүдоотэн саһаа юу хэхэ дуратайбта?

Ном уншаа. Мүнөө С.Очировай «Элбэк-Доржо Ринчино» гэхэн ном уншажа дүүрэгдэб.

Телевизор харадаг гүт?

Харааб даа. Заал һаа «Клуб путешественников» харадагбди. Тэрэниин харахадаа, өөрөө аяншалаад ерэнгитэй адли.

Та, хари гүрэнүүдээр ябаһан байхат. Гэнтэ хэн нэгэнэй хаана ажаһууаһын гэжэ асуугаа хаань...

Эндээл үлэхэб. Итали, Франци, Англи гүрэнүүдээр ябаа һэм. Тээд заатагүй гүртээ бусаа дуран хүрэдэг. Жэл бүхэндэ тоонтодоо ошожо, хүсэ шадал ороод ерэдэгбди.

Та жаргалтай гүт?

Заатагүй. Арад зондо хүхюу зугаа асархада - жаргал. Театртаа, нүхэд соогоо ябахадаа, жаргалтайб.

Мүнөөдэрэй театр ямар бэ?

Талаан бэлэгтэй, зоригтой залуушуул үндэжэ ябана. Манай үеһин актернуудһаа таг ондоо. Урагһаа даһшаһан, эрмэлзэл ехэтэй, ёһотой артистнууд болохо байха.

Мүнөө ямар рольо нааданабта?

Һайхан лэ, залуухан хүбүүтэ «Тайшааган ташуур» сое Тайшаатай тэмсэе наадааб даа, мүнөө Тайшаа болотороо ургааб. (Эиеһэ). Сергей Бальжанов «Чингисхан» зүжэг табихаа бэлдэжэ байна. Тэндэ Тэнгэриин роль наадахаб. Дугаа хангуурдажал, зоноо хүхэжэ ябаха.

Г.РЫБИНА хоорэддэб

30 ЖЭЛДЭ - БАГШЫН АЖАЛДА

Жамбалма Дондоковна Жамбуева - бурханай үршоолоор, хуби заяанай табисуураар багша болохо гэжэ түрөһөн хүн. Тэрэ хүүгэдые һонирхуулжа шададаг, захууржа гү, али хэлгэлһээ хашарһанан нэгэнь үхибүүн класс соонь олодохогүй. Үхибүүд хирэ-хирэ болоод лэ, гараа үргэжэ, багшын дуудахые хүдэггүй, тэсэжэ ядаад булта нэгэ доро һуурһаа асуудалдан харносаха юм. Буряад литературын хэһээдэ зургаадан классай хурагһад тон эдэбхитэй байдаг. «Хэрбээ түрэл хэлэн дээрэ дуугаралсахагүй һаа, таанад ямар буряадууд гэшшэбта», - гэжэ үндэһтэй И-дхи лицей интернадайн багша Жамбалма Дондоковна голхорно. Хурагһадын гэдэниин хүндэлдэг, багшаһаа түбэгшөөдөг, тиймһээ кабинеттэнь дүтэхэдөө, буряад хэлэн дээрэ хоорэддэжэ эхилдэг.

Лицей интернадад үхибүүдэ хургаха дуратайшуул олон байдаг. Юуб гэхэдэ, эриатэ ехэтэй, буряад хэлэ гүнзгийгоор шуудлааг хургуули гэһэн. Нэрлэгдэгшэ хургуулиин ганса байһаниин голхормоор. Нимэрхүү эрдэмэй гуламта үшөө нэгэжэ болохогүй юм гү? Юуб гэхэдэ, урдань республиканы аймаг бүхэһөө малшадай үхибүүдые хургадаг интернат байгаашье хаань, хотын

ажаһуугшадын олонхиин буряад хэлэ шуудлаха арга боломжыень хаража, хүүгэдэ энэл хургуулида али бүхы аргаар оруулаха гэжэ эрмэлзэдэг һэн. Ушар программаар буряад хэлэндэ хургадаг байгаа. Мүнөөшье багшанар тордохон бэрхэһээлүүдгүй дайралдана. Ушарын гэхэдэ методическа ба һуралсаһай, Буряадай элитэ мэдээжэ зохиолдон номууд толнууд дугалдана. Тийгээшье үхибүүдтэ туһалха хүн үгы. Гэртэһиниинь литературина олон үгэнүүдые мэдэхгүй байдагынь харамтай. Нимэ байхадань, буряад хэлэнэй багшанар «Буряад үнэн» соннидо захил хэжэ гү, али худалдан абажа уншахыень хургаһадаа саг үргэлжэ идхадат юм.

Хүн гэһэн түрэл хэлээ мэдэхэ гэжэ эрмэлзэбэл, «Буряад үнэн» болоод буряад авторнуудай номуудые уншаха, хэлээ хүгжөөхэ ёһотой.

Ж.Д.Жамбуева сүг хүүдэдэг Янжима Цыдендамбаевна Ивахинова шэнги республиканы эрхим буряад хэлэнэй багшанарай нэгэн. Тэрэ хурагһадта хэрэгтэй номуудые, һуралсаһай носоһинуудые бэлдэжэ хэблүүлһэн байна.

Буряад Республиканы габыата багша, багша-методист, лицей-интернадайн методическа нэгдэлэй хүтэлбэрлэгшэ жэлдэ хэһээлүүдтэ бэлдэхэдэ, үндэһтэй мэдэрэл хурагһадайнгаа

Буряадаараа дуугархагүй нэгэ үе зон үндэһтэй гэжэ нюуса бэшэ. Энэнь гэдэһэй зэмэ болохогүй. Улаан-Үдэдэ нэгэ үедэ ганса лицей-интернададта хургад программаар буряад хэлэндэ хургадаг байгаа. Мүнөөшье багшанар тордохон бэрхэһээлүүдгүй дайралдана. Ушарын гэхэдэ методическа ба һуралсаһай, Буряадай элитэ мэдээжэ зохиолдон номууд толнууд дугалдана. Тийгээшье үхибүүдтэ туһалха хүн үгы. Гэртэһиниинь литературина олон үгэнүүдые мэдэхгүй байдагынь харамтай. Нимэ байхадань, буряад хэлэнэй багшанар «Буряад үнэн» соннидо захил хэжэ гү, али худалдан абажа уншахыень хургаһадаа саг үргэлжэ идхадат юм.

Хүн гэһэн түрэл хэлээ мэдэхэ гэжэ эрмэлзэбэл, «Буряад үнэн» болоод буряад авторнуудай номуудые уншаха, хэлээ хүгжөөхэ ёһотой.

Ж.Д.Жамбуева сүг хүүдэдэг Янжима Цыдендамбаевна Ивахинова шэнги республиканы эрхим буряад хэлэнэй багшанарай нэгэн. Тэрэ хурагһадта хэрэгтэй номуудые, һуралсаһай носоһинуудые бэлдэжэ хэблүүлһэн байна.

Буряад Республиканы габыата багша, багша-методист, лицей-интернадайн методическа нэгдэлэй хүтэлбэрлэгшэ жэлдэ хэһээлүүдтэ бэлдэхэдэ, үндэһтэй мэдэрэл хурагһадайнгаа

улаан бодолдо түрүүлхэ, бэхижүүлхэ гэхэн зорилго табидат. Сүлоо тухагүй багшаһаар байтарни. 30 жэл үнгэршөөл даа. Нэгэ жэлһээ бэшэнь энэ хургуулида хүдэлһэн намтартай. Ж.Д.Жамбуева классһаа гадуур хүдэлмэрин талаар завуч Т.Г.Ильина шэнги энэ эрдэмэй гуламтые анха түрүүн дүүрэгшэдэй нэгэн гэһэнэ.

Эндэ бэлэгтэй олон багшанар болоод директорнуудтай хүдэлһөнби. Гэжэ тэрэ хооронэ - Эдэмн хэд бэ гэбэл, С.Б.Бодиева, Е.М.Гармасва, Х.Д.Дамдинова, А.С.Нерепанова, Ф.Е.Долбеев, С.С.Дмитриев, П.Ф.Бардаханова, Ж.Б.Санжиев гэгшэд болоһон.

Жамбалма Дондоковна Жамбуева «11»б» классан хүтэлбэрлэгшэ Шабинарын багшадаа дуратай, тойбог бэрхэһээлүүдые ушарууладаггүй. Тэрэнэй үгөөр, эхин классуудыа дүүргүүлһэн багша Д.Д.Шойнжонова ба дуринатэй хүмүүжүүлэгшэ Р.Т.Мангутова тэдэниин багшаһын хүмүүжүүлэгдэ һаһн үндэһэ һуури табихтай.

Хонхо жэнгиржэ, Жамбалма Дондоковна үдэр бүри хэдэг ээлжээр хэһээдэб яараба.

БГУ-гай зүүн зүгэй факультетай декан Л.Е.Янугтов эндэхи шабинартай уулзалга үнгэрэхэдөө, хургуули дүүргэгшэдэй хэлэнэй талаар һайн бэлдэхэлынь тэмдэглээд, энэ дээрэ хургуулида орожо хураһыень урһан баһна.

Дари ДАШИЕВА

Перевы	16.00
Нов	16.20
Зве	16.45
Д	17.20
Мул	17.45
Вес	17.55
«Ер	19.00
«Во	19.25
Веч	19.45
пер	20.40
Спе	21.45
Жд	22.00
Пре	22.50
Спе	23.00
Вре	23.30
нал	23.50
Сер	24.00
аль	24.30
Ноч	24.50
09	07.20
08.15	08.00
08.50	08.15
09.15	08.30
09.25	08.45
10.30	09.00
10.50	09.15
11.15	09.30
13.00	09.45
13.30	10.00
14.30	10.15
15.30	10.30
16.00	10.45
16.30	11.00
17.00	11.15
07.00	11.30
10.00	11.45
10.15	12.00
11.55	12.15
13.00	12.30
13.15	12.45
14.00	13.00
15.10	13.15
16.00	13.30
16.20	13.45
16.45	14.00
17.20	14.15
17.45	14.30
17.55	14.45
19.00	15.00
19.15	15.15
19.45	15.30
19.55	15.45
20.40	16.00
21.45	16.15
22.00	16.30
22.50	16.45
23.00	17.00
00.30	17.15
07.35	17.30
08.00	17.45
08.15	18.00
08.50	18.15
09.15	18.30
09.25	18.45
10.30	19.00
10.50	19.15
11.15	19.30
11.45	19.45

19 ПОНЕДЕЛЬНИК

ОРТ

Перерыв до 16.00
16.00 Новости
16.20 Звездный час
16.45 До шестнадцати и старше
17.20 Мультсериал «Покемон»
17.45 Веселые истории в журнале «Ералаш»
17.55 «Воздушные замки». Сериал
19.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
19.25 «Космический Вавилон». Спецрепортаж
19.45 Жди меня
20.40 Премьера. «Кто хочет стать миллионером?». Телеигра
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время. Информационный канал
22.30 Сериал «Секретные материалы» («X-files»)
00.35 Ночные новости

РОССИЯ

БГТРК
07.20 Утро Бурятии
09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ.
08.15 «Мануэла». Телесериал (Италия - Аргентина).
08.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
09.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
09.25 «Телепузики». Программа для детей
10.30 «Москва - Минск».
10.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Дежурная часть».
11.15 Адриано Челентано и Кароль Буке в комедии «Бинго Бонго» (Италия).
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США).
14.30 «Селеста». Телесериал (Аргентина).
15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН. Новая «Старая квартира».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
17.00 «Луиза Фернанда». Телесери-

ал (Венесуэла).
17.55 Журнал видеокомиксов «Каламбур».
18.25 Премьера телесериала «Простые истины».

19.00 Детское время. Мультфильм «Фантазия» Хореографический ансамбль Турунтаевской гимназии Прибайкальского района
19.30 Буйдье здоровы
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.25 Буряад орон. Художественно-публицистическая программа «Панорама». Информационно-аналитическая программа
21.00 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.15 Республикаские новости
21.45 День покупок в КСК
21.50 Гороскоп и прогноз погоды

РТР
22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 БОЛЬШОЙ РЕПОРТАЖ РТР. Василий Антипов «Время года - полярная ночь».
23.25 «АНШЛАГ» и Ко.
00.35 Михаил Жванецкий «Простые дети».
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
01.40 ПОДРОБНОСТИ.
01.50 «Дежурная часть».
02.00 Семен Альтов «Обовсем!».
02.10 «Спорт за неделю».
03.00 «Из Ленинграда в Петербург». Вечер памяти Анатолия Собчака. Передача из ГЦКЗ «Россия».

ТИВИКОМ

09.00 Прогноз погоды
09.05 Т/с «Марисоль»
10.00 Из жизни женщины
10.30 «Сегоднячко» за неделю
11.25 Магазин на диване

11.35 Приключенческий сериал «На краю Вселенной-2»
13.30 Телемагazin
13.50 Недвижимость
13.55 Жизнь без риска
14.00 Телемагazin
14.30 Сериал «Черная бухта»
15.30 М/с «Приключения педдингтонского медвежонка»
16.00 Сериал для подростков «Тайный мир Алекс Мак»

16.30 Сериал «Власть желаний»
17.30 Док. сериал «Мой зоологический словарь»
18.00 Комедия «Я люблю Люси»
18.30 Из жизни женщины
18.55 Прогноз погоды
19.00 Музыкальные поздравления
19.30 Сериал «Салон красоты»
20.25 Телемагazin
20.35 Автоэкспресс
21.00 Сериал «Дерзкие и красивые»
21.20 «Семь строк». Недвижимость. Прогноз погоды
21.30 Триллер «Семья вурдалаков»
23.25 Прогноз погоды. Телемагazin
23.40 Ток-шоу «Страсти по Соловьеву»

00.10 Сериал «Такая разная Трейси»
00.45 Глобальные новости

АРИГ УС

07.00 Дорожный патруль. Сводка за неделю
07.15 Вы - очевидец
08.15 Самые громкие преступления XX века
09.15 X-фактор
09.45 Любишь-смотри
09.55 Т/с «Пси-фактор»
Перерыв до 17.00
17.00 Новости
17.05 Скандалы недели
17.55 Победоносный голос верующего
18.25 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлагает
18.30 Музыкальный подарок
18.55 Амба-ТВ
19.25 ТК «Ариг Ус» представляет: «Лидер Бурятии» - «Заудинский мелькомбинат»
19.40 Формула успеха

20.00 Новости
20.10 Восточный экспресс
20.25 Метеопрогноз
20.30 Т/с «Тропиканка»
21.30 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлагает
21.35 Катастрофы недели
22.25 Восточный экспресс
22.40 Метеопрогноз
22.45 Формула успеха
23.05 Майкл Бин в фильме «Крах»

ОТБ

09.00 «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210». Т/с для молодежи
10.00 МУЗЫКА НА СТС
10.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
10.30 «ПУТЕШЕСТВИЯ В ПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ МИРЫ». Т/с
Перерыв до 17.00
17.00 «СКУБИ ДУ». М/с
17.30 «СУПЕРМЕН». М/с
18.00 «РЫЦАРЬ ДОРОГ». Т/с
19.00 «ПЕРВОЕ СВИДАНИЕ»
19.30 «МОЛОДОЖЕНЫ»
20.00 КОМЕДИЯ НА СТС: «ЧАРЛЬЗ В ОТВЕТЕ»
20.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
20.30 КЛИП-ПРЕЗЕНТ
21.00 «STAR TREK - ЗВЕЗДНЫЙ ПУТЬ». Т/с
22.00 КИНО НА СТС: «НОЧЬ СТРАШНОГО СУДА» (США, 1993г.)

НТВ

08.00 «Сегодня»
08.20 «Впрок»
08.30 «Криминал»
08.45 «Карданный вал»
09.00 «Сегодня»
09.20 «Впрок»
09.30 Мультфильм
09.40 «Тушите свет»
09.50 Час быка»
09.55 Сериал «Улицы разбитых фонарей». «Отсутствие доказательств»
11.00 «Сегодня»
11.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич» (США)
13.00 «Сегодня»
13.25 «Вчера в итогах»
14.40 «Куклы»

15.00 «Сегодня»
15.25 «Без рецепта»
15.50 «Впрок»
16.00 «Старый телевизор»
17.00 «Сегодня»
17.25 Дог-шоу «Я и моя собака»
18.05 «Впрок»
18.25 «Криминал»
18.40 «В нашу гавань заходили корабли». Программа Э.Успенского

19.20 «Итого» с Виктором Шендеровичем
19.50 Час сериала. Сандрин Холт, Иван Сергей, Николас Ли и Дженнифер Дэйл боевике «Рожденный воров» (США-Канада)
21.00 «Сегодня»
21.35 Час сериала. Марек Кондрат, Эдвард Зентка и Барбара Брыльска в криминальном сериале «Экстрадиция-III» (Польша)
23.45 «Час быка»
00.00 «Сегодня»
00.25 «Герой дня»
00.50 «Тушите свет»
01.00 «Антропология». Программа Д Диброва

РАДИО

6.12 «Земля родная». Радиожурнал
6.37 Информационная, объявление
6.45-7.00 Передача «Багын бодолнууд» - «Размышления учителя»
7.12 Объявления
7.20 Программа «Анфас».
7.40-8.00 Радиостудия «Биракан»
12.00-12.10 Дневной выпуск новостей
19.12 Республикаские известия (на бур. яз.)
19.27 Объявления
19.30 Республикаские известия (на русск. яз.)
19.45-20.00 Передачи из фондов радио

ОТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»
(Цены действительны до 22.02.2001)
(нижние цены)
48 руб.
от 12 руб.
от 13 руб.
от 4 руб. 90 коп.
от 68 руб.
от 136 руб.
(нижние цены)
от 218 руб.
от 698 руб.
от 798 руб.
от 390 руб.
Лин. 245-0К от 5.09.97 г.

Зимний сезон на «Верхней Березовке»!
Пансионат «Верхняя Березовка» приглашает гостей и жителей Республики отдохнуть и поправить свое здоровье.
ул. Гагарина, 37. Тел.: 26-30-87. РАБОТАЕМ БЕЗ ВЫХОДНЫХ.

Кафе «САРАН»
- банкеты
- юбилеи
- коллективный ОТДЫХ
Мы будем рады видеть Вас!
ул.Ключевская, 39, ост. «ВСГУ», тел.:41-11-00

20 ВТОРНИК

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Воздушные замки». Сериал
11.55 «Кто хочет стать миллионером?». Телеигра
13.00 Новости
13.15 Телеканал «Добрый день»
14.00 Александр Збруев и Игорь Скляр в фильме «Батальоны просят огня». 1-я серия
15.10 Жди меня
16.00 Новости
16.20 Царь горы
16.45 До шестнадцати и старше
17.20 Мультсериал «Покемон»
17.45 Веселые истории в журнале «Ералаш»
17.55 «Воздушные замки». Сериал
19.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
19.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто». «Атлантида. Поиск продолжается»
19.45 Здесь и сейчас
19.55 Как это было. «Маршал Жуков. Отставка». 1957 год
20.40 Сериал «Что сказал покойник»
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время. Информационный канал
22.50 Алексей Булдаков в остросюжетном фильме «В двух шагах от «Рая»»
Премьера. «Русский экстрим». Прыжок в бездну

РОССИЯ

БГТРК
07.35 Утро Бурятии
09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ.
08.15 «Мануэла». Т/с
09.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
09.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ
09.25 «Телепузики»
10.30 «Как казаки мушкетерам помогли». Мультфильм.
10.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Дежурная часть».
11.15 «Откройте, милиция!». Документальный сериал.
11.45 Фильм Юрия Ардашева «Слу-

хи о любви».
12.25 «Русские горки» с Михаилом Таратутой. «Печора».
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Т/с
14.30 «Селеста». Т/с
15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН. Новая «Старая квартира».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
17.00 «Луиза Фернанда». Т/с
17.55 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
18.25 Премьера телесериала «Простые истины».
19.00 Детское время. Мультфильм
19.15 «Улгур»
19.35 «Тайзан». Бадма-Ханда Аюшеева дууланс
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!

20.25 «Дела деревенские». Молочно-товарная ферма учхоза «Байкал» БГСХА
20.40 Ено заншал хэшээл
20.55 Подарки от универмага «Центральный»
21.00 Мы и налоги
21.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.30 Республикаские новости
21.45 Подарки от универмага «Центральный»
21.50 Гороскоп и прогноз погоды на завтра

РТР
22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Боевик «Золото партии».
00.30 «Россия - начало». Премьера документального сериала «Горячее лето».
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
01.40 ПОДРОБНОСТИ
01.50 «Дежурная часть».
02.00 МУЖЧИНА И ЖЕНЩИНА Элина Быстрицкая.
02.50 Лыжный спорт. Чемпионат мира Женщины 10км. Двое-

борье. Эстафета 4х5. Передача из Финляндии.
ТИВИКОМ
09.00 Прогноз погоды
09.05 Сериал «Марисоль»
10.00 Из жизни женщины
10.30 Сериал «Салон красоты»
11.25 Прогноз погоды. Магазин на диване
11.35 Фильм «Семья вурдалаков»
13.30 Телемагazin
13.50 Недвижимость
14.00 Телемагazin
14.30 Сериал «Черная бухта»
15.30 М/с «Приключения педдингтонского медвежонка»
16.00 Сериал для подростков «Тайный мир Алекс Мак»
16.30 Сериал «Власть желаний»
17.30 Док. сериал «Мой зоологический словарь»
18.00 Комедия «Я люблю Люси»
18.30 Из жизни женщины
18.55 Прогноз погоды
19.00 Музыкальные поздравления
19.30 Сериал «Салон красоты»
20.25 Прогноз погоды
20.30 «Семь строк»
20.40 Телемагazin
20.55 Жизнь без риска
21.00 Сериал «Дерзкие и красивые»
21.20 «Семь строк». Прогноз погоды. Недвижимость
21.30 Мелодрама «Там хорошо, где нас нет»
23.25 Прогноз погоды. Телемагazin
23.40 Ток-шоу «Страсти по Соловьеву»
00.10 Сериал «Такая разная Трейси»
00.15 Глобальные новости

АРИГ УС

07.00 Новости дня
07.25 Дорожный патруль
07.40 Восточный экспресс
07.55 Метеопрогноз
08.00 Т/с «Алло, алло»
08.35 Новости дня
09.00 Метеопрогноз
09.05 Юм. сериал «Женаты... С детьми»
09.35 Дорожный патруль
09.50 Метеопрогноз
09.55 Т/с «Пси-фактор»
10.55 Т/с «Тропиканка»

Перерыв до 17.00
17.00 Петерс поп-шоу
17.30 Дорожный патруль
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлагает
18.20 Музыкальный подарок
18.50 СВ-шоу: Наталья Гулькина
19.50 Формула успеха
20.10 Восточный экспресс
20.25 Метеопрогноз
20.30 Т/с «Тропиканка»
21.30 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлагает
21.35 ТК «Ариг Ус» представляет: «Дар»: гоубеленица Б Дамбиева
22.00 Театральный понедельник
22.30 Восточный экспресс
22.45 Метеопрогноз
22.50 Формула успеха
23.10 Рок-хроника: концерт Ленни Кравитца
00.10 СЕТЬ

ОТБ

09.00 «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210». Т/с для молодежи
10.00 МУЗЫКА НА СТС
10.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
10.30 «ПУТЕШЕСТВИЯ В ПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ МИРЫ». Т/с
Перерыв до 17.00
17.00 «СКУБИ ДУ». М/с
17.30 «СУПЕРМЕН». М/с
18.00 «РЫЦАРЬ ДОРОГ». Т/с
19.00 «ЧАСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ МАГНУМ». Т/с
20.00 КОМЕДИЯ НА СТС: «ЧАРЛЬЗ В ОТВЕТЕ»
20.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
20.30 КЛИП-ПРЕЗЕНТ
21.00 «STAR TREK - ЗВЕЗДНЫЙ ПУТЬ». Т/с
22.00 КИНО НА СТС: «БЕЛЫЙ ДВОРЕЦ» (США, 1990г.)

НТВ

08.00 «Сегодня»
08.40 «Впрок»
08.50 «Карданный вал»
09.00 «Сегодня»
09.15 «Криминал»
09.30 «Тушите свет»
09.40 «Час быка»

09.55 Час сериала. «Экстрадиция-III» (Польша)
11.00 «Сегодня»
11.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич» (США)
13.00 «Сегодня»
13.25 Наше кино. Вячеслав Невинный, Светлана Рыбова, Татьяна Догилева и Нина Русланова в комедии «Не ходите, девки, замуж»
15.00 «Сегодня»
15.25 Криминал. «Чистосердечное признание»
16.05 «Старый телевизор»
17.00 «Сегодня»
17.25 Приключенческий сериал «Белые волки», 1 серия (США)
18.10 Сериал. Вячеслав Тихонов, Юрий Соломин, Алексей Петренко, Ивар Калыныш, Михаил Глузский, Ирина Алферова и Борис Химичев в детективе Владимира Фокина «ТАСС уполномочен заявить...»
19.40 «Криминал»
20.00 «Футбольный клуб»
21.00 «Сегодня»
21.30 Час сериала. Марек Кондрат и Барбара Брыльска в криминальном сериале «Экстрадиция-III» (Польша)
23.45 «ЧАС БЫКА»
00.00 «Сегодня»
00.25 Герой дня
00.50 «Футбольный клуб» представляет Лигу чемпионов
01.00 «Антропология» Программа Д Диброва

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.12 Новости, объявления
7.35 «Как живешь, ветеран?» - «Круглый стол» в республиканском Совете ветеранов с вопросом о земле (по материалам поездки в Баргузин)
7.45-8.00 Передача «Орел» - «Вершина»
12.00-12.10 Дневной выпуск новостей
19.12 Республикаские известия (на бур. яз.)
19.27 Объявления
19.30 Республикаские известия (на русск. яз.)
19.45-20.00 «Радиобиблиотека» Стихи Евдокимовой

21 среда

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Воздушные замки». Сериал
11.15 Сериал «Что сказал покойник»
12.10 Сериал «Все путешествия команды Кусто».

РОССИЯ

07.35 Утро Бурятии
08.00, 09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ.
08.15 «Мануэла». Телесериал (Италия - Аргентина).

11.15 Владимир Литвинов и Николай Прокопович в боевике «Золото партии».
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара» Телесериал (США)

19.00 Детское время. Тудэб баабайнда
19.15 «Музыкальная жемчужина». Люда Парфенова ДШМ № 4
19.30 Ая-ганга
19.55 Подарки от универсама «Центральный»

РТР

22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 КОНЦЕРТНАЯ СТУДИЯ «РОССИЯ».

ТИВИКОМ

09.00 Прогноз погоды
09.05 Т/с «Марисоль»
10.00 Из жизни женщины
10.30 Т/с «Салон красоты»
11.25 Прогноз погоды. Магазин на диване

АРИГ УС

07.00 Новости дня
07.25 Дорожный патруль
07.40 Восточный экспресс
07.55 Метеопрогноз

09.55 Т/с «Пси-фактор»
10.55 Т/с «Тропиканка»
17.00 Петерс поп-шоу
17.30 Дорожный патруль
17.45 Победоносный голос верующего

ОТБ

09.00 «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»
10.00 МУЗЫКА НА СТС
10.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
10.30 «ПУТЕШЕСТВИЯ В ПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ МИРЫ».

НТВ

08.00 «Сегодня»
08.35 «Час быка»
08.40 «Впрок»
08.50 «Карданный вал»

11.00 «Сегодня»
11.20 Час сериала. «Экстрадиция III» (Польша)
12.15 Мультфильм «ЛЕОПОЛЬД И ЗОЛОТАЯ РЫБКА»
12.30 «Без рецепта»
13.00 «Сегодня»

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.12 Новости, объявления
7.30 Программа «Выбор»
7.45-8.00 «Тоотно нютаг» «Сагаалган» - праздник мира и благоденствия.

Частный, семенной и коллективный ОДЫХ (бывшие правительственные дачи, п.Сотниково)
Баня-сауна
все 7 дней в неделю
тел: 21-34-02, 21-81-47

«УВАЖАЕМЫЕ ГОРОЖАНЕ!
В почтовых отделениях №13 (ул. Ключевская, 45), №42 (пр. Строителей, 18), №50 (п.Восточный), почтамте (ул. Ленина, 61), цехе обработки почты (ж/д вокзал) производится прием тяжелых посылок массой до 20 кг (максимальный размер 50x50x40 см, рулон: длина-200 см, диаметр - 150 см).
Тел.: 21-53-97».

Кафе «САРАН»
предлагает
Комплексные обеды
От 30 до 40 руб.
Вкусно и недорого в уютной обстановке
ул.Ключевская, 39, ост. «ВСГТУ», Тел.: 41-11-00

22 четверг

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Воздушные замки». Сериал
11.15 «Кто хочет стать миллионером?». Телеигра
12.10 Сериал «Все путешествия команды Кусто».

РОССИЯ

07.35 Утро Бурятии
08.00, 09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ.
08.15 «Мануэла». Т/с
08.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.

13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Т/с
14.30 «Селеста». Т/с
15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН. Новая «Старая квартира»
16.00 ВЕСТИ

19.00 стые истины».
19.00 Детское время «3. 4...»
19.20 «Проверка». Ко Дню защитника Отечества
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!

РТР

22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Александр Домогаров, Владимир Ильин. Алена Хмельницкая и Борис Невзоров в телесериале «Марш Турецкого».

ТИВИКОМ

09.00 Прогноз погоды
09.05 Т/с «Марисоль»
10.00 Из жизни женщины
10.30 Т/с «Салон красоты»
11.25 Прогноз погоды. Магазин на диване

АРИГ УС

07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.25 Дорожный патруль
07.40 Восточный экспресс
07.55 Метеопрогноз

10.05 Любишь-смотри
10.10 Метеопрогноз
10.15 Т/с «Пси-фактор»
11.15 Т/с «Тропиканка»
17.00 Петерс поп-шоу
17.30 Дорожный патруль
17.45 Победоносный голос верующего

ОТБ

09.00 «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210»
10.00 МУЗЫКА НА СТС
10.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
10.30 «ПУТЕШЕСТВИЯ В ПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ МИРЫ».

НТВ

08.00 «Сегодня»
08.40 «Впрок»
08.50 «Карданный вал»

09.00 «Сегодня»
09.15 «Криминал»
09.30 «Тушите свет»
09.40 «Час быка»
09.55 Час сериала. «Экстрадиция III» (Польша)

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.12 Новости. Объявления
7.25 Передача «Здоровье в вашем доме»
7.30 «Радио - Город». Передача об Улан-Удэ и улан-удэнцах.

23 ПЯТНИЦА

ОРТ

Телеканал «Доброе утро»
Новости
«Воздушные замки». Сериал
Сериал «Что сказал покойник»
Сериал «Все путешествия команды Кусто». «Путешествие в машине времени»
История одного шедевра. П. Корин. «Александр Невский»
Новости
Телеканал «Добрый день»
Батальоны просят огня». 4-я серия
Лыжный спорт. Чемпионат мира. Мужчины. Эстафета 4x10 км. Передача из Финляндии
Новости
Страна чудес. Приключенческий фильм «Туманность Андромеды»
Мультазбука
«Воздушные замки». Сериал
Вечерние новости
Здесь и сейчас
Боевик «Горячая точка»
Поле чудес
Спокойной ночи, малыши!
Время
Олег Газманов в праздничном концерте «Господа офицеры»

РОССИЯ

БГТРК

РТР

09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ.
«Мануэла». Т/с
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
«Телелутики». Программа для детей.
«Тысяча и один день».
«Петушок и солнышко». Мультфильм.
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Дежурная часть».
Александр Домогаров, Владимир Ильин, Алена Хмельни-

13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США).
14.30 «Селеста». Телесериал (Аргентина).
15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН. Новая «Старая квартира».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой
«Луиза Фернандо». Телесериал (Венесуэла).
17.55 Многосерийный художественный фильм «Затерянный мир Жажда крови» (Канада-Австралия).

НАС СМОТРИТ ВСЯ БУРЯТИЯ 33-33-13

19.00 Детское время. Мультфильм
19.40 «Жили-были...»
19.25 «Закон и порядок»
19.40 «Люди и судьбы»
20.00 Сагай суурян
20.20 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.30 Уянгын шүрэ Музыкальная программа
21.00 Ваше право. Ответы на вопросы телезрителей
21.10 День покупок в КСК
21.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.30 Республиканские новости
21.45 «Радио для всех»
21.50 Гороскоп и прогноз погоды
22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА
22.50 К ДНЮ ЗАЩИТНИКОВ ОТЕЧЕСТВА. Торжественный вечер и праздничный концерт. Трансляция из Государственного Кремлевского дворца.
00.20 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС К ДНЮ ЗАЩИТНИКОВ ОТЕЧЕСТВА. Борис Галкин, Михай Волонтир и Анатолий Кузнецов в фильме «В зоне особого внимания».

02.15 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. К ДНЮ ЗАЩИТНИКОВ ОТЕЧЕСТВА. Борис Галкин, Михай Волонтир и Анатолий Кузнецов в фильме «Ответный ход».
03.50 «Дежурная часть».
04.00 ЗВУКОВАЯ ДОРОЖКА.

ТИВИКОМ

09.00 Прогноз погоды
09.05 Т/с «Марисоль»
10.00 «Из жизни женщины»
10.30 Т/с «Салон красоты»
11.25 Прогноз погоды. Магазин на диване
11.35 Фильм «Подвиг разведчика»
13.30 Телемаркет
13.50 Недвижимость
13.55 Жизнь без риска
14.00 Телемагазин
14.30 Т/с «Черная бухта»
15.30 Мультсериал «Приключения педингтонского медвежонка»
16.00 Сериал для подростков «Тайный мир Алекс Мак»
16.30 Т/с «Власть желания»
17.30 Док. сериал «Мой зоологический словарь»
18.00 Комедия «Я люблю Люси»
18.30 Из жизни женщины
18.55 Прогноз погоды
19.00 Музыкальные поздравления
19.30 Т/с «Земля: последний конфликт»
20.25 Прогноз погоды
20.30 «Семь строк»
20.40 Телемаркет
20.55 Недвижимость
21.00 Т/с «Дерзкие и красивые»
21.20 «Семь строк». Прогноз погоды
21.30 «Радар-спорт»
22.00 Прогноз погоды
22.05 Русский боевик. «Охота на Золушку»
23.20 Прогноз погоды. Телемаркет
23.35 «Первые лица»
00.10 Глобальные новости
00.15 Триллер «Забавные игры»

АРИГ УС

07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.25 Дорожный патруль
07.40 Восточный экспресс
07.55 Метеопрогноз
08.00 Сериал «Алло, алло»

08.35 Новости дня
09.00 Восточный экспресс
09.15 Метеопрогноз
09.20 Т/с «Женаты... С детьми»
09.50 Метеопрогноз
09.55 Т/с «Тропиканка»
10.55 Диск-канал с О.Кушанашвили
Перерыв до 17.00
17.00 Петерс поп-шоу
17.30 Дорожный патруль
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
18.20 Музыкальный подарок
19.20 Армия любимчиков
19.40 ТК «Ариг Ус» и представляет: «Ко Дню защитников Отечества»
20.00 Новости
20.10 Восточный экспресс
20.25 Метеопрогноз
20.30 Т/с «Тропиканка»
21.30 Формула успеха
21.55 Ко Дню защитника Отечества: «Солдат Иван Бровкин»
23.35 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
23.40 Триллер «Ночи Малибу»

ОТБ

09.00 «БЕВЕРЛИ ХИЛЛЗ 90210». Т/с для молодежи
10.00 МУЗЫКА НА СТС
10.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
10.30 «ПУТЕШЕСТВИЯ В ПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ МИРЫ». Т/с
Перерыв до 17.00
«СКУБИ ДУ». М/с
17.30 «СУПЕРМЕН». М/с
18.00 «РЫЦАРЬ ДРОТ». Х/ф
19.00 МУЛЬТФИЛЬМ
19.20 ТОВАРНЫЙ РЯД
19.30 КЛИП-ПРЕЗЕНТ
20.00 «Венерология в Бурятии и России». Программа Ирины Куревой
20.20 Прямой эфир - обратная связь (продолжение программы)
21.00 «STAR ТРЕК - ЗВЕЗДНЫЙ ПУТЬ». Т/с
22.00 КОМЕДИЯ НА СТС. «ДАЧНАЯ ПОЕЗДКА СЕРЖАНТА ЦЫБУЛИ».
00.00 «ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2»

НТВ

08.00 «Сегодня»
08.40 «Впрок»
08.50 «Карданный вал»
09.00 «Сегодня»
09.15 «Криминал»
09.30 «Тушите свет»
09.40 «Час быка»
09.55 Час сериала. «Экстрадация-III», 10 серия, заключительная
11.00 «Сегодня»
11.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич» (США)
13.00 «Сегодня»
13.20 Наше кино. «Выйти замуж за капитана»
15.00 «Сегодня»
15.25 «Один день». Программа К.Набутова
16.00 «Старый телевизор»
17.00 «Сегодня»
17.25 Программа для детей. «Улица Сезам»
18.05 Сериал «Семнадцать мгновений весны»
19.40 «Впрок»
19.50 «Криминал»
20.05 Телеигра «О, счастличик!»
21.00 «Сегодня»
21.30 Наше кино. Василий Лановой, Георгий Юматов и Алина Покровская в фильме «Офицеры»
23.25 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной
00.00 «Сегодня»
00.35 «Тушите свет»
00.55 Мир кино. Остросюжетный фильм «Попутчик» (США)

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.12 Новости. Объявления
7.30 Передача «За нами - Родина»
7.45-8.10 «Гуламта» К Дню защитников Отечества (на бур. яз.)
12.00 Дневной выпуск новостей
12.10-13.00 Музыкальная программа по заявкам радиослушателей «Час вашего письма»
19.12-20.00 Информационная программа «Вчера. Сегодня. Завтра».

ХУДЕЙТЕ С УДОВОЛЬСТВИЕМ ПОД НАБЛЮДЕНИЕМ СПЕЦИАЛИСТОВ
ДИЕТО-РАЗГРУЗОЧНАЯ ТЕРАПИЯ
21-34-02, 28-81-47

ЛРЦ «Здоровье»
Бывшие правительственные дачи, путевки на 1, 2, 3 недели с выездом в музей и театры города
ПРИГЛАШАЕТ ОТДОХНУТЬ И ПОПРАВИТЬ ЗДОРОВЬЕ:
* детей с родителями
* школьников с обучением по школьной программе
* лечебные процедуры по рекомендации врача
* комфортабельные коттеджи и гостиничные номера
* шестизаровое питание
* спортивные и развлекательные игры
* зимний инвентарь (лыжи, сани)
* компьютеры, караоке
Адрес: п.Сотниково.Тел.: 213-402, 288-147

24 суббота

ОРТ

Новости
Программа «100%»
Мультсеанс
Семейная комедия «Альф»
Игры, гармонь любимая!
Смак
«Смехопанорама»
Дневной киносеанс. Месье Пётр Великого в фильме «Царевич Алексей»
Сельское чувство
Здоровье
История одного шедевра. Русский музей
Новости (с сурдопереводом)
Сериал «Китайский городовой»
«Дисней клуб»: «Утиные истории»
В мире животных
«Эх, Семеновна!» Всероссийский конкурс частушек
Вечерние новости (с сурдопереводом)
«Серебряный шар» Александр Фадеев. Жизнь и смерть. Ведущий - В Вульф
Великие сыщики. Лейтенант Коломбо в детективе «Маскарад»
Время
Звезды первой величины в церемонии «Грэмми-2001». Русская версия

РОССИЯ

РТР

«Диалоги о рыбалке». К ДНЮ ЗАЩИТНИКОВ ОТЕЧЕСТВА. Александр Ленков в лирической комедии «Ключи от неба».
«Золотой ключ».
«Телелутики». Программа для детей
ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА! «Сто к одному». Телеигра.

13.35 Детское время. Мультфильм
13.55 Мунхэ зула. Гобиз лама Доржо-Жап Мархаев
14.15 Лотерея «Импекс-Центра»
14.20 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
14.30 «Сагаан хараар!» Поздравления Президента Республики Бурятия Л.В. Поталова
«Буруун булшангай, дааган далантай»
16.05 Ассорти
16.15 День покупок в КСК
16.20 Примите поздравления!
17.50 Гороскоп

НАС СМОТРИТ ВСЯ БУРЯТИЯ 33-33-13

18.00 ВЕЧЕРНИЙ ЭКРАН. «Международная панорама» с Александром Гурновым
ВЕЧЕРНИЙ ЭКРАН. «Пресс-клуб»
20.00 МОЯ СЕМЬЯ. «Чего боится каждый мужчина»
21.00 Многосерийный художественный фильм «Затерянный мир Жажда крови» (Канада-Австралия)
22.00 ВЕСТИ В СУББОТУ.
22.50 «Городок». Премьера развлекательной программы.
23.25 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Любовь Полищук, Александр Панкратов-Черный, Борис Щербаков и Михаил Кокшенов в комедии «День Святого Валентина»
00.50 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Каспер Ван Дьен в триллере «Акулы» (США)
02.40 «Кинескоп» с Петром Шепотинником. Берлинский кинофестиваль 2001 года.
03.35 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Женщины. Эстафета 4x5. Передача из Финляндии.

ТИВИКОМ

09.00 Прогноз погоды. «Автоэкспресс»
09.30 Телемаркет

09.50 Недвижимость
10.00 Мультсериал «Птички»
10.30 Мультсериал «Сейлормун: Луна в матроске»
11.30 Русский боевик. «Охота на Золушку»
12.40 «Сегоднячко» за неделю
13.30 «Дети Ноя»
14.00 Час «Дискавери»
15.00 Европейская футбольная неделя
16.00 Сериал «Сыщики-любители экстра-класса»
17.00 Музыкальные поздравления
18.00 «Антология юмора»
19.00 Прогноз погоды
19.05 Телемаркет
19.20 Домашний зоопарк
19.30 Сериал «Земля: последний конфликт»
20.30 Приключенческий сериал «На краю Вселенной»
21.20 Прогноз погоды. Недвижимость
21.30 Скрытой камерой
22.05 Русский боевик. «Охота на Золушку»
23.30 Боевик «Месье ангела»
01.20 Глобальные новости

АРИГ УС

09.00 НОВОСТИ ДНЯ
09.25 Метеопрогноз
09.30 Детский сеанс: «Айболит -66»
11.05 Амба-ТВ
11.35 Ко дню защитников Отечества. «Два бойца»
13.00 Самые громкие преступления XX века
14.05 Дорожный патруль
14.20 Джонни Депп в мистическом триллере «Девятые врата»
16.45 Любимь-смотри
16.50 Пальчики облизеш.
17.25 «Жизнь в слове»
17.55 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
18.00 Новости
18.10 Погода
18.15 Музыкальный подарок

19.00 Формула успеха
19.20 Криминальный документальный сериал «Красная полоса». «Дело Мосгаза»
19.45 Диск-канал «Крутятся диски»
20.20 Формула успеха
20.40 Наше кино: «Анкор, еще анкор»
22.10 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
22.15 Про любовь
22.45 Триллер «Ночные грехи»

ОТБ

09.00 «ДЖИММИ-СУПЕРЧЕРВЯК». М/с
09.30 «НАЗАД В БУДУЩЕЕ». М/с
10.00 ПРОГРАММА МУЛЬТФИЛЬМОВ
10.30 «УЛИЦА СЕЗАМ». М/с
11.00 «МИР 220». Информационно-развлекательная программа «КОМАНДА «А»». Т/с
12.00 КОМЕДИЯ НА СТС. «ДАЧНАЯ ПОЕЗДКА СЕРЖАНТА ЦЫБУЛИ»
14.50 «ХРАБРЕЦ-УДАЛЕЦ». М/ф
14.20 КИНО НА СТС. «ЧЕЛОВЕК, КОТОРЫЙ СЛИШКОМ МНОГО ЗНАЛ»
18.00 КЛИП-ПРЕЗЕНТ. Прямой эфир, посвященный Сагаалгану
22.00 КИНО НА СТС. «АМЕРИКАНСКИЙ ПРЕЗИДЕНТ»
00.30 КИНО НА СТС. «ВЕДЬМИНА ДОСКА»
02.30 МУЗЫКА НА СТС

НТВ

09.00 Программа для детей. «Улица Сезам»
09.30 Сериал «Закон джунглей»
10.05 Телеигра «О, счастличик!»
11.00 «Сегодня»
11.45 Криминал. «Чистосердечное признание»

12.15 «Интересное кино». Программа Б.Бермана и И.Жандарева
12.45 Мультфильм «Кот Леопольд во сне и наяву»
13.00 «Сегодня»
13.20 «Полундра». Семейная игра.
13.50 «Путешествия натуралиста»
14.20 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной
14.55 Наше кино. «Интервенция»
17.00 «Сегодня»
17.25 «Свидетель века». Программа Владимира Кара-Мурзы
17.45 Док-шоу «Я и моя собака»
18.25 Сериал «Новые приключения Никиты»
19.30 «Герой дня без галстука»
20.05 Телеигра «О, счастличик!»
21.00 «Сегодня»
21.30 «Глас народа». Программа Светланы Сорокиной
23.00 Профессия-репортер
23.25 «Итого» с Виктором Шендеровичем
00.00 «Сегодня»
00.45 Сериал «Улицы разбитых фонарей». «Ля-ля-фа»
01.55 Мир кино. Изабель Аджани в фильме «История Адели Г.» (Франция)

РАДИО

7.12-8.00 Информационная программа «Вчера. Сегодня. Завтра»
8.10-9.00 Информационно-художественная программа «Сагаалганар, Сагаан хараар!»
12.10-13.00 Музыкальная волна радио Бурятия - к празднованию в Бурятии праздника Белого месяца. В программе принимают участие режиссер и ведущий театрализованного представления С.Бальжанов и В.Гунзюнов. «Здравствуй, Белый месяц!» - передача, посвященная Новому году по лунному календарю
19.12-20.00 Радиожурнал «Степные мелодии»

25 воскресенье

ОРТ

- 08.45 Слово пастыря. Митрополит Кирилл
- 09.00 Новости
- 09.15 Армейский магазин
- 09.45 «Дисней-клуб»: «Аладдин»
- 10.15 Утренняя звезда
- 11.05 «Непутевые заметки» с Дм. Крыловым
- 11.25 Пока все дома
- 12.00 КВН-2001
- 14.20 Клуб путешественников
- 15.00 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Двоеборье. 7,5 км. Передача из Финляндии
- 15.45 Сокровища Кремля
- 16.00 Новости (с сурдопереводом)
- 16.10 Сериал «Китайский городовой»
- 17.05 «Дисней клуб»: «Чип и Дейл»
- 17.35 Умницы и умники
- 18.00 Живая природа. «Хищники: Охотники поневоле»
- 19.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
- 19.20 Огонь на поражение в отечественном боевике «В последнюю очередь»
- 21.05 Патрик Суэйзи и Деми Мур в суперфильме «Привидение»
- 23.30 Времена

РОССИЯ

РТР

- 09.30 «Жар-птица». Фильм-сказка (Германия).
- 10.55 «Состязание». Мультифильм.
- 11.00 РУССКОЕ ЛОТО.
- 11.40 Всероссийская лотерея «ТВ БИНГО ШОУ».
- 12.35 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!
- 13.05 «АНШЛАГ» и Ко.
- 14.00 «Городок». Из раннего». Раз-

- 14.30 влекательная программа. ФЕДЕРАЦИЯ.
- 15.10 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
- 16.00 ВЕСТИ.
- 16.20 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
- 17.20 «Вокруг света».
- 18.25 «Два рояля». Музыкально-развлекательная программа. САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
- 19.20 Ольга Кабо, Арнис Лицитис и Альберт Филозов в фильме «Ариэль».
- 21.15 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Николай Еременко и Анжелика Неволлина в боевике «Я объявляю Вам войну».
- 23.00 Программа Николая Сванидзе «Зеркало».
- 00.20 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. «Комодо: остров ужаса» остросюжетный фильм (США).
- 02.00 «50 лет на двоих». Концерт групп «Машина времени» и «Воскресение».
- 04.15 Лыжный спорт. Чемпионат мира. Мужчины. Марафон 50км.

ТИВИКОМ

- 09.00 Прогноз погоды.
- 09.05 Телемаркет
- 09.20 Недвижимость
- 09.30 Первые лица
- 10.00 Кукольное шоу «ТелеБом»
- 10.30 Мультисериал «Сейлормурн: Луна в матроске»
- 11.30 Русский боевик. «Охота на Золушку»
- 12.40 «Встреча с...». Н.Королева
- 13.30 Удивительные животные
- 14.00 «Неизвестная планета»
- 14.30 Док. сериал «Истории богатых и знаменитых»
- 15.00 «Суперхоккей. Неделя НХЛ»
- 16.00 Сериал «Сыщики-любители экстра-класса»
- 17.00 Музыкальные поздравления
- 17.30 Мы и наш город

- 18.00 Мелодрама «Свадьба Мюриэль»
- 20.15 Телемаркет
- 20.30 Приключенческий сериал «На краю Вселенной»
- 21.20 Недвижимость
- 21.30 «Скрытой камерой»
- 22.05 Однажды вечером. Развлекательное шоу с Дмитрием Нагиевым и Сергеем Ростом
- 23.10 Титаны рестлинга на TNT
- 00.15 Хит-парад на TNT
- 00.45 «Ночной канал». «Для тех, кому за полночь...»

АРИГ УС

- 09.00 НОВОСТИ ДНЯ
- 09.15 Детский сеанс: м/ф «Про больших и маленьких»
- 09.25 Детский сеанс «Чипполино»
- 10.45 СВ-шоу: Наталья Гулькина
- 11.45 Наши любимые животные
- 12.15 Я сама
- 13.15 Мое кино
- 14.50 Дорожный патруль
- 15.05 Шоу Бенни Хилла
- 15.55 СЕТЬ
- 16.25 Погода
- 16.30 Я знаю все
- 17.30 Благая весть
- 18.00 Музыкальный подарок
- 18.30 Дорожный патруль. Расследование
- 18.50 Формула успеха
- 19.10 ТК «Ариг Ус» представляет: «Клево»
- 19.30 Криминальный документальный сериал «Красная полоса». «Свердловское дело»
- 19.50 Музыкальный фильм «Битлз. Антология», 1ч.
- 21.10 Формула успеха
- 21.30 Скандаль недели
- 22.30 Боевик «Проект: охотники за тенью-4»
- 00.20 День рождения Аркадия Укупника в «Кристалле»

ОТБ

- 09.00 ХРАНИТЕЛИ ИСТОРИИ. М/с
- 09.30 «ОТРАЖЕНИЕ»
- 10.00 «БЕТХОВЕН». М/с
- 10.30 «УЛИЦА СЕЗАМ»
- 11.00 КБ «ЛЕГОНАВТ»
- 11.30 КИНО НА СТС: «АМЕРИКАНСКИЙ ПРЕЗИДЕНТ»
- 14.00 «БАК РОДЖЕРС В 25-м ВЕКЕ»
- 15.00 «ГАЛАКТИКА»
- 16.00 «ВОЙНА С РЕАЛЬНОСТЬЮ». Т/с
- 17.00 «КВАНТОВЫЙ СКАЧОК». Т/с
- 18.00 КОМЕДИЯ НА СТС: «ФАНТАСТИЧЕСКАЯ ДЕВУШКА»
- 18.30 ШОУ-БИЗНЕС
- 19.00 КЛИП-ПРЕЗЕНТ
- 19.30 «ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2»
- 20.00 КОМЕДИЯ НА СТС: «МАСТЕР НА ВСЕ РУКИ»
- 20.30 «КЛЕОПАТРА 2525». Т/с
- 21.00 «ПЕРВОЕ СВИДАНИЕ»
- 21.30 «МОЛОДОЖЕНЫ»
- 22.00 КОМЕДИЯ НА СТС: «ИЗ ПРОШЛОГО ЭННИ»
- 00.00 КИНО НА СТС: «КРЫСИНЫЙ УГОЛ»

НТВ

- 09.00 Сериал «Улицы разбитых фонарей». «Ля-ля-фа»
- 10.05 Телеигра «О, счастливчик!»
- 10.55 Наше кино. Георгий Юматов, Александр Демьяненко, Тамара Семина и Анатолий Папанов в фильме «Порожний рейс»
- 12.40 «Свидетель века». Программа Владимира Кара-Мурзы
- 13.00 «Сегодня»
- 13.15 «Независимое расследование с Николаем Николаевым»
- 13.55 Мир кино. Стивен Болдуин и Поли Шор в комедии «Биокупол» (США)
- 20.55 «В нашу гавань заходили корабли». Программа Э.Успен-

- 17.00 ского
- 17.25 «Сегодня»
- 17.55 «Большие родители»
- 17.55 «Без рецепта»
- 18.25 «Депрессия». Психоанализ прессы за неделю
- 18.50 Сериал. Пета Уилсон в фильме «Новые приключения Никиты» (Канада-США)
- 20.00 «Итоги»
- 21.05 «Куклы»
- 21.20 Сериал «Улицы разбитых фонарей». «Инстинкт мотыльков»
- 22.30 Мир кино. Венсан Кассель, Моника Беллуччи и Чеки Кариери в боевике «Доберман» (Франция)
- 00.35 «Третий тайм». Программа С.Шустера
- 01.35 Сериал. «За гранью возможного». «Воскрешение» (США)

РАДИО

- 7.12 Информация, объявления
- 7.20-8.00 Программа «Слышу песни сказки, легенды»
- 8.10-9.00 Литературно-художественная программа «Алтан гана»
- 9.10-10.00 Программа для школьников «Эдиршүүл»: «С праздником Белого месяца!» - репортаж; спортивная страничка; «Мэндээ!» - радиоролик «Сагаан наара!» - выпуск на бурятском языке.
- 12.00-13.00 Программа для молодежи «Воскресный полдень» «Шанс» - музыкальный выпуск к празднику «Белого месяца». В программе - народная артистка России Л.Егорова исполняет песни бурятских композиторов: «Юность республики».

МЕБЕЛЬ ОТ ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

Набор мягкой мебели «Юпитер» Набор мягкой мебели «Романтика» Набор мягкой мебели «Алеша»

НИЗКИЕ ЦЕНЫ. **ГАРАНТИЯ, КАЧЕСТВО!**

Угловая мебель «Ариг» Набор мягкой мебели «Камей» Кровати ортопедические и двойные

Патент АСО3 7306000 от 10.01.2000г. 975 от 15 июня 2000г. выдан Наименование Ж/группа ПИИ №2

г. Улан-Удэ, ЛВРЗ, Стрелка, тел.: 34-34-04

ЗАУДИНСКИЙ МЕЛЬКОМБИНАТ ЗАКУПАЕТ:
ЗЕРНО ПШЕНИЦЫ И РАЖИ ПРОДО-
ЗОВЫСТВЕННОЙ КОНДИЦИИ

Обращаться: РБ, г. Улан-Удэ, ул. Пищевая, 1 «А».
 Тел.: 42-52-46, 42-49-86

УСТАНОВКА
АВТОМОБИЛЬНО-
ГАЗОВЫХ СИСТЕМ
 на автомобили всех марок

Тел.: 41-17-22
 Лиц. С-03-007434 от 24-01-2001 г.
 Бур. отд. Росс. тр. инспекции

АВТОЦЕНТР "КАССО"

ПРИНИМАЕТ ЗАЯВКИ НА ПОСТАВКУ
 МИКРОАВТОБУСОВ ИЗ ЮЖНОЙ КОРЕИ

ВЫГОДНЫЕ УСЛОВИЯ. ГАРАНТИЯ
 Тел.: 34-72-58, 34-26-13

Джидинскому и Багдаринскому филиалу Управления федеральной почтовой связи требуются бухгалтеры с высшим специальным образованием, знанием программы «1С: бухгалтерия», опытом практической работы, с предоставлением жилья.

Срок подачи заявлений до 7 марта.

Справки по тел. 21-58-84 или по адресу: ул. Ленина, 61, отдел кадров.

ПРОДАЮ
 3-х комнатную квартиру улучшенной планировки, сан. узел раздельный, 1 этаж, балкон, кирпичный дом.
 Обр.: ул. Павлова, 63-56, после 17 часов (торг).

РАЗНОЕ
 Утерянный паспорт на имя Аюрова Биликто Дашидондоковича просим вернуть за вознаграждение.
 Тел.: 21-62-62.

Утерянный студенческий билет № 0001405, выданный БГУ, считать недействительным.

ИРКУТСКАЯ ОДЕЖДА

поздравляет жителей и гостей г. Улан-Удэ с праздником Белого месяца и объявляет о скидке 20% на зимние пальто с 12.02.01 по 31.03.01 г.

Для мужчин ко Дню защитников Отечества скидка 10% с 19.02.01 по 25.02.01 г.

Адрес: Пр. 50 - лет. Октября 40, Дом торговли, II этаж

ШОУ ПРАЗДНУЕМ БЕЛОГО МЕСЯЦА

С НАСТУПАЮЩИМ ПРАЗДНИКОМ БЕЛОГО МЕСЯЦА

АМТА
 КОМПАНИЯ **АКВА**

Приглашаем на дегустацию новинок ОАО «АМТА» и компании «АКВА» - 20, 21 и 22 февраля.

С 19 по 28 ФЕВРАЛЯ
 ярмарка «Сагаан нара»
 в фирменных магазинах кондитерской фабрики.
 Вас ждут конкурсы: «Соверши покупку!», «О, счастливчик!» с подарком «Сладкая корзина», сюрпризы.

ЖЕЛАЕМ СЧАСТЬЯ, БЛАГОПОЛУЧИЯ И ЗДОРОВЬЯ!
 ЗЛУУР ЭНХЭ, МЭНДЭ АМГАЛАН, ЗОЛ ЖАРГАЛТАЙ
 ЯБАХЫЕТНАЙ УРЭЭНЭБДИ!

Наши адреса:
 Магазин №128 - пр. Строителей, 4
 Магазин №155 - ул. Солнечная, 8
 Магазин №1 - ул. Столбовая, 56

14 февраля - День Святого Валентина

мужем и женой. Но один священник все же венчал молодых без родительского согласия, если видел, что они действительно любят друг друга.

Этого человека звали Валентин, а казнили его 14 февраля. С тех пор, гласит легенда, все любящие сердца отмечают этот день в память о мужественном и смелом человеке, который решился нарушить традиции и законы своего времени во имя любви.

А ВЫ ЗНАЕТЕ, ЧТО:

14 февраля англичане тратят 1 миллиард фунтов стерлингов на цветы, большая часть из которых составляет роза.

Объемы продажи цветов возрастают примерно в три раза.

Около 90% всех цветов покупают мужчины.

Всего в этот день в Великобритании дарят более семи миллионов красных роз.

По данным некоторых исследований, 3% всех владельцев домашних животных на Западе дарят на этот праздник подарок своим четверногим питомцам.

опасно!

Во всем мире в этот день продается около 50 млн. цветов - представьте число с семью нолями!

Больше всего цветов покупают русские, японцы и американцы.

Обычно лучше всего в этот день раскупают алые розы, в последние годы также розы более темных оттенков красного.

14 февраля спрос на розы возрастает настолько, что в некоторых странах возникают проблемы с доставкой. Это вызвано тем, что розы не хранятся долго, поэтому цветочные магазины не всегда могут запастись их нужное количество заранее.

ЯЗЫК ЦВЕТОВ

В разных странах значения этих символов могут немного отличаться, но в целом, принято считать, что:

белые розы означают чистую любовь;

красные розы говорят о страстной любви;

желтые розы символизируют дружеские чувства.

Кого чаще всего поздравляют в этот день? Подсчитано, что чаще всего «валентинки» дарят любимым, учителям, матерям, женам, детям.

С днем 14 февраля связан не только праздник всех влюбленных. Мало кому известен такой факт из истории США. В 1929 году этот день был отмечен грандиозной мафиозной разборкой в Чикаго. Конфликт кланов был связан с контролем над незаконным производством спиртного (период сухого закона в США). Полиция подозревает, что перестрелка была затеяна членами банды знаменитого Аль Капоне. Этот день вошел в историю США, как «Разборка в День Св. Валентина».

Влюбленным день был отведен Волшебный, чудный праздник! И Валентином осыпан - Любимой-любимой проказник! И, святость праздника храня, Влюбленные мальчишки, Девчонок всех боготворя, Любовными записками В любви и верности клялись, И, словно в сладкой сказке, Сердца всех радостью зажглись, И загорелись глазки!

Рада РОГОЖНИКОВА, шк. №33, студия «Зодиак».

Эдир наһан - эхин дуун

Танилсагты: Ольга ДАРГУЕВА

Манай сонин саг үргэлжэ залуу эхилэн бэшээшэдэй түрүүшын туршалгануудые топилжо, уншагшадтаяа танилсуулдаг үнинэй заншалтай юм. Мүнөө мэдээжэ болоһон, нютаг орон соогоо суурхаһан поздүүдэй олонийн эгзэн эндэһээ, манай сониной нюрууд дээрһээ, зохёохы ажалайнгаа намтар эхилһэн байха.

Энэ удаа үни тогтоһон заншалаа үргэлжэлүүлэн, залуу бэшээшэ, Түнхэнэй аймагай Охор-Шэбэр нютагнаа уг гарбалтай Ольга Даргуевагай түрүүшын шүлэгүүдые таанадта дурадханабди.

ИНАГ ГАНСАМНИ

Аажамхан хабарай Аажамхан нэгэ һүни, Аягай шамгайнаа танилсахадаа «Амарант» - гэжэ хэлэе бэлэйб. Баян уужам нютагаараа Баясажа шамгайнаа һуухадаа, Бэбэ бэйшгээ дурье Бумалдажа һуугаа бэлэйбди. Сэбэжэм дүтхэн инагини, Сэбэжэ ганса нүхэрни Сэбэр ханаасини ханахадаа, Сэбэхэлини мүнөө уяриа.

НҮХЭРТӨӨ

Түрэл Буряад оронойм Уужам тала нугада Талха тарьян элбэг юм. Урин түрэл дайдадаа, Зуян дулаан үедэ Золгоон шамгайна инагини Зол жаргал дэбжэ, Зоболон мэдэнгүй ажаһуухабди. Хаууи наран наадахаал, Хүнгэн үбэл мүнцлэхэл Хани ганса нүхэрни, Хоюулаа сэбхэлэнгээ харгы бэдэрел.

ТҮНХЭН

Буряад аялга сууриатуулжа, Баяртайгаар дуугаа дуулан, Саяан-Уулын хормойһоо, Сагаан сэбхэлэ һэрижэ, Байгал далайн баруун тээһээ Баян шотагини эхилдэг. Сэлмэг Түнхэн дайдамни Сэнхир огторгой доро, Ариун алтан дэлхэй дээрэ Түрэлнэ нютаг Түнхэмни! Түрэл аха дүүнэрһээ дүгэ Газар дээрэ хүн байхагүйл, Түрэлнэ гараһан шотагнаа дүгэ Дэлхэй дээрэ нютаг байхагүйл.

ХАНИ НҮХЭР

Хани нүхэр ямар найхан үгэ гээшэб? Хэдхэн үнгэй сэнгээр Хүндэтэй, солотон нэрлэнэ.

Худалдажа абаха арга үгүйл. Хуби заяанайнгаа гашуудалда Хани нүхэртөө хандажа, Ходол бэе бэе ойлгожо, Хүхиюухэн наһанайнгаа заяанда Халуухан дурамнай һэригэл Баярдуулан, эльгэ зүрхтэм доһолуулна,

Баглаа сэсэг бэлэглэнэ Дуратайлби гэжэ хэлэнэл.

САЯАН-УУЛА

Үндэр Саяан-Уула Отгоргой хадханадал Ургажа, хүхижэ, Орон дэлхэй дээрэ тогтоол. Намар боложо, Набиһан шарлажа, Намжаа үндэр уула Намхалзажа һууха. Саяан-Ууламнай үндэрһээ, Саяан-Ууламнай гошһээ.

БАЙГАЛ ДАЛАЙГАА АБАРАЯ!

Үргэн буряад дайдамни Байгал далайгаараа суутайш, Үнгэй сэнгэй Байгалаа Абараял, нютагайм зон! Баабай Байгалаймнай Ганса басаган Ашгара Баатар Енисейтэй Зүрхтөө нилүүлэе бэлэй. Түнхэн нютагаймнай Уна голнууд Байгал далайдаа оронол. Буряад оронойм зон, Байгал ариһаанаа абараял!

ОХОР-ШЭБЭРНИ ТАТАНАЛ

Түрэл шотагнаа, Түрэл аха дүүнэрһээ, Түрэл тала газарһаа холо ябахадан, Түнхэн найхан шотагини, Дуулим найхан Охор-Шэбэрни Дуунайгаа аялгаар намаяа Түрэл шотагини татанал. Хонгор уулын Жаатан таабан, Хонгор сэбэр ариһан Сэбхэлэ зүрхтэм Урин зохидоор дууданал.

Эрдэни ДУГАРОВ

ЗАЛЪБАРАЛ

Эжы баабаймни, Эгшэ ахамни, Гүрэнэн тоонтомни, Үдэһэн гэрни Минни түлөө зальбарыт. Эсэгэ тэнгэриминн, Эхэ газарни, Үргэн таламни, Үндэр хадамни Намайе үршоогыт. Дүтын зүргэнүүд, Холын харгынууд, Үнгын сэсэгүүд, Янзын мүшэдүүд Намтай хамта мүргыт. Сүлөөтэ халхид, Жэгүүртэ үүлэд, Минни зальбаралые Бүхүдэ хүргыт. Аянай шубууд, Аянган дуунууд, Минни мүргэлые Бүхүдэй нилүүлгыт.

Нина ЛЕНХОБОЕВА

УГТАН АБАХАБ ШАМАЙГАА

Угтан абахаб шамайгаа Уудам хабарай намжаа үдэр Уулзаха инагай болзор хүлээн Урин нүхэдэй дүхэриг соо Ургы сэсэгэй халбарха үедэ Угтан абахаб шамайгаа (2 дахин).

Туяа татаһан мүшэдэй доро Тунгалаг шэднэтэй хүниин нааданда Тэргэд харын үргөө соо Тэргэлэ сэсэгэй задарха үедэ Тэбэрни байхаб шамайгаа (2 дахин).

Тойроод хатарһан ёохорой дунда Талаангай байгааб дахин ушарха Тэрэл үгдөөнэй толон соо Тэрэнги сэсэгэй ягаарха үедэ Угтан абахаб шамайгаа (2 дахин).

Учера прошел День Святого Валентина - праздник, который существует давно, а у нас в стране он широко известен лишь последние несколько лет. Существует несколько легенд, рассказывающих, как возник этот праздник и почему он называется именно так, а не иначе.

СУЩЕСТВУЕТ ЛИ ДЕТСКАЯ ЛЮБОВЬ?

Подростковая есть, а детская? Мне кажется, что дети вообще романтические, они преданней относятся к объекту своей первой симпатии, чем подростки, на которые сильно воздействует ТВ. Вот, например, у нас в городе есть Алешка. Ему еще не было пяти лет, а он выражался такими словами: «Однажды он влюбился в свою сестру по дому, он за ней так бежал! И он, между прочим, перестал шалиться, короче говоря, стал вести себя, как подобает хорошему мальчику. Наконец, один мальчик влюбился... Наверное, вы знаете Шмелю Андерсен? Так вот, он бегает по каждой бумажной пакеточке, где ее фотография, смотрит каждый ее улыбку и ее рекламу. В общем, я думаю, что в наше время может существовать детская любовь, но все равно любовное чувство. Может, кто то думает по-другому?»

Мария ТОГЛО, 8 класс, шк. №1

У нашего класса отношение к одноклассникам параллельных классов нормальное. Мальчишки бегают и цапкуются с некоторыми девочками, а их мальчишки заигрывают с нами. С тем классом у нас ведется дружба: обмениваются учебниками и книгами. Но иногда случается, когда объявляют в школе конкурс или какое-нибудь иное мероприятие, то зависть и соперничество берет верх. В другом параллельном классе царит дружеская атмосфера. На первый взгляд ничего не скажешь, но мы ведь цимжемся с ними бок о бок. Там мальчишки приходят на парты, девочки строят глазки друг другу, воображают из себя студенток первого курса, и это вызывает смех. Они не стремятся к учебе, часто не делают домашние задания, прогуливают уроки и нагло смеются при этом в глаза учителю с какой-нибудь улыбкой!

Арина АНДРИЧЕВА, Света СЕРГЕЕВА, творческой студии «Зодиак».

Буряадай элитэ уран зохёолшо Жамсо Тумунович ТУМУНОВАЙ 85 жэлэй ой

Дурсалтанууд

«АЛХАНА, САХАНАЙ МАНАЯА САРААД...»

1946 он. Нүдэнтэ буурин. Наадандаа намаархан хотоной үхибүүд машинаны ержэ ябаные холоһоо абярхан соносожо, зог татабади. Зүүн дабаанай саана хүнхингээн машина удангүй харагдаад, бууриц руу заларан орожо, эгээл манайхиной газра ошоходомни, «Жамса ахай ерээ!» гэдээн дууддажа, Жамсо Тумунович, Жамьян Балданович болон үшөө хэдэн зон зулаланаймнай гэртэ жэрьдэн бууба.

Удэшэлэниинь сомон зүблэлэй байшан соо хоёр томо лаамна стол дээрэ толоржо, голожо бууһан ахаймнай уран гоёор шүлэгүүдэ уншажа, «Сүхэ Баатар» гэнэ шэнэ поэмээ бүхэлээрнь шахуу уянгалан эдэлүүлбэ.

Тэрэ үедэ Нүдэнтэ, Гүнэй буурицууд нэгэ сомон зүблэл болодог лэн. Тинимэһэ аяар гуша дүшэн модонной саанаһаа хазаар моритой зоной олоороо ерһые мүнөө болотор гайхадагби. Гайхахаһа гэжэ даа. Тэрэ сагта хүдөөгэй хүн зон уран үгэдэ ехэл дуратай, бүхы шэнэ гараһан номуудые манай абаһаа эрнжэ, нарин сэбэрээр бусаадаг бэлэи. Үе наһан соогоо үзэхэн минингээл түрүүшын уран зохёолон үдэшэ һонорхоһоор һанагдаһан заңдаа юм. Жамсо Тумуновичай дүрэ һодондэмни элхэн үзэгдэдэг: улаан хушалтатай столой саана хоёр томо лаампын гэрэлдэ элшэлүүлэн, саб сагаан самсатай, харуул сэбэр шарайтай, зүүн гартаа саарһаа баряад, баруун гараараа занган самнажа, тодо уянгатай муриүүдэ эдэлүүлэн.

Үглөө үглөөниинь эртэ бодожо, айлшаднай Шандалн, Табтаанай тээшэ тухээрбэ. Жамсо Тумунов политорка машинаны урда нэгэн зогсонхой уринаар энеэбхилэн, намайе хараад: «Володимнай Бадма-Базартаа ямар адли боложо ябанаб даа!» гэһыеень элхэн соносоной.

Жамсо Тумунович 1949 ондо «Нойрһоо һэриһэн тала» романаа бэшэжэ, буряад уран зохёолдоо түрүүшын томо захата бүтээһээрэ солорхой һааб даа. Удангүй абаданай романаа элгэжэ, хургуулимнай бүхы багшанар манда сугларжа, гурбан үдэнг гуду уншажа гараа бэлэи. Урда тээшэ шадамар бэрхээр оршуулан Ершовой «Бүхэнгэһэн морин» үлгэрһыеень сэгжэ шахуу болотороо уншаһанһые һаа, романиһые хэдэн дахин уншаа һэм.

Аба Улаан-Үдэ багшанарай курсда ошоод ерэхэдэ, Ж.Тумуновай «Сэсэгма» зүжэг хараһанаа бүгэдэ шабинартаа гөдөрхойгоор хөөрэдэг байгаа юм.

Табигаран онуудта Нүдэнтын долоон жэлэй хургуулида шэнэ директор Жэгмэд Тумунович, Жамсо Тумуновичай дүү хүүбүүн ерээ бэлэи. Тингээд Табтаанай

шотатһаа аба, эжыгээ асараа һэн. Зунай үедэ үбһэндэ гарахынгаа урда тээ Түмэн ахайе дахажа, хургуулинн стол, стул заһахадань, сонхо шэлэхэдэнь туһалдаг һэм. Тингэжэ хошон зугаа хоороотэн, ходол энеэбхилжэ ябадаг Түмэн ахай намайе гар үзүүрэй дарханда хургаһыеень мүнөө хүртээр һаһнаар һанажа ябадагби. Үдэн халуунда Долсон хүгшөөгэй шаһаһан эдешэгэн сай уудаг байгаади. Һүүлдэ Долсон абагай нам тухай ходол һонирхожо бандаг гэжэ дуулаа һэм. Уулаха арга боломжо олдоогүйн гэмшэлгэн.

Үшөө нэгэ онсолон хэлэхэ ушар бии. Уран зохёолһонной номтой танилсаһан уншаһа тэрэнэй уран бэлгээр һонирхоһын хажуугаар өөрийн намтарта анхаралаа хандуудат. Хүн бэсэрээ һайхан шэнжэтэн, олоной түлөө оролдоһон, «Талын бүргэд» гэжэ солорхоһон Жамсо Тумунов тухай элитэ манай поэт Ц.Галсанов, прозаик Ц.Д.Дамдинжапов, хэлэ бэлгэ шэнжэлэгшэ Ц.А.Дугар-Нимаев болон бусад яһала бэшэг гэнэи. Табтаанайн дуида хургуулинн арбадахн анги дүүргэжэ байхадань, ороһон лэ андһамни Жамсо Тумуновай дүрэ зурагууд олоной тоо соо ханада заабол анхаржа, шотат зонийн суута уран зохёолшоо хүндэлэн дурсажа, мартаагүй бандһыеень анхардаг һэм.

Улаан-Үдэшөө хэдэн уран зохёолшоод Намжил Балдано түрүүтэй Табтаанай ержэ, уулзалгануудые үнгэрэгэн юм. Тингээдэ Намжил Гармаевич нам тухай анхан дуулаһан байха.

Гаршагта асаржа табиһан «Алхана, Саханай манаяа сараад...» гэнэ Жамсо Тумуновичай шүлэгэй мүр нимэ удхатай гэжэ таилбарилла: гуһаад онуудаар бүхы нимгэ буряадай үзэг бэшгэ мэдэхгүйн ябадал усадхаха хэрэгтэ гарта һабартаараа оролсожо, гүрэл хэлэ бэлгэһимнай шиндхэни хүгжэлтын эхин гэгээрэн туяатһан гүүхэтэй. Энэ эдөхөи дүүрэн үеын долһин дээрэ уран зохёол бэшэжэ, шэнэ шатада соолоо үргэлшэдэй нэгэн Жамсо Тумунов болоно.

Абымни нүхэр Ж.Тумунов, (аба нүхэр тухайдаа бэшэжэ байгаа еһотой) минин нүхэр Д.Улыгуев хоёрой дүшһые наһа хүрһингүй ошоһондо, гүрэл арадтаа үшөө ямар шэлдэн зохёолнуудаа бэлэглэхэ байгаа даа гэнэ халагдал үншэн хабһан дорсо хадгалһан ябахадань, мүнхэ дурасхаалһын үлөөхэ юу хэхэб гэнэи бодолдо эзэлүүдгүй абтаһаб.

Удангүй Жамсо Тумуновай 90 наһанай ой ерэхэ. Энэ суута уран зохёолһингоо дурасхал мүнхэлэхэ хэрэг хэр зэргэ сахина гэшэбиди гэнэ асуудал олоһиһынгээ урда эриг табилгаар түгээсэ.

В.НАМСАРАЕВ, уран зохёолшо.

МАНАЙ ЖАМСА ВОЖАТА

1934 онон дун Улаан-Ононой аймагай (мүнөө Дулдартын район гэлсэ-нэгдэ), Шандалн шотатай һонгинтын аршаан дээрэ хүүгэдэй зунай лагерь байгуулагдаба. Зүдхэлһин, Шандалин, Тугшанай хүүгэдһээ бүридгэһи имэ томо лагерь аршаанай баруун талмайда байгуулагдаһан юм. Эндэ хэд эхиндэнь хүүгэдһи юм гээ һаа, Зүдхэлһин хургуулиһе даагша Базар Ринчино, мүнөө Советскэ Союзай Герой гэжэ алдаршанхай. Энэ багша лагериһи начальник һэн. Манай хургуулиһе даагша Бадмабазар Намсаревич Намсариев — зохёолшон, журналист, Агын тойрогой габьжата эрхэтэн, РСФСР-эй габьжата багша. Энэ Сагалганаар 90 наһаа тэмдэглэхэеэ байна. Тумунов Жамсо Тумунович эдэн соогоо тон залуун, лагериһинэй ахалагша вожата байһан юм. Үдэр бүриһинэй ажабайдал ахалагша вожатгүйгоор алахые ябадал бүтэдэггүй һэн. Эдгээлхэ, зугаалха, наадаха хэмжээ явуулгануудта ахалагша вожата ото хабаадаха.

Гурим журам шанга байгаа. Үдэшэ, үглөөнэй һөриу нээр ута боро шинель хэдэрэгэ ябадаг Базар Ринчино харанһа һэмди. Хүжэгэр, шэрүүн шэгтэй хүн һэн хэ гэжэ һанагшаб. Тингээдэнь залуухан Бадма Базар багшамнай мааньдаһаа ойлгосотой, урин налгайгаар үзэгдэхэ. Гурбан пионерэй отрядууд боложо, шотат шотатаараа хубаарилһан тус тустаа улаан туугуудые үндэр мачта дээрэ хиисхүүдэг һэмди. Тэдэ туугуудай дэргэдэ харуул табигдадаг һэн. Нэгэниһингэ тууге али аргаар буулгаха гэжэ элдэб арга бэдэрэн болохо. Эндэндэ Жамса вожатамнай ехэл урагшатайгаар хабаадаха. Тугаа буулгуулан гэмтэй дежурна үдэһин линеһин үедэ бултанай урда нүхэн соо зогсохо. Энэ ехэл эшхэбтэр гэжэ тоологдохо байгаа. Нүхэһые гээһин хүүгэдэй үбдэгсоо хонхосог һэн. Эһимнайһые Жамса вожатын

һанаамгай үрһин байлһан. Линеһкэ дээрэ Жамса вожатамнай оорингоо зохёолон шүлэгүүдые уншаха. Уншажа байхадань, шүлэгһингоо уухада тааруулан, гараа янза бүрээр зангаха, зүрхһингоо алыгаа няаха гэхэ зэргээр маяглаха. Ингэжэ ехэл абынас ордо һотойгоор шүлэгүүдэ уншадаг бэлэй.

Жамса вожатаһаа гагна, манай Бадмабазар багшамнай оорингоо шүлэгүүдые сэхэ зогсоод, нэгэһые маяг гаргангүй уншахал даа.

Үдэн хойно амарха сагай үедэ лагерь жэн балай, булта унтаридан ороод байха еһотой һэн. Байраггүйхэн тэршээ нэгэ хэды хүбүүд энэ «хэрэггүй хэбтээһингээ» зугадажа гараад, ойн захаар ябатарнай, жэжэшг нэгэ могой дайрагдаба. Тэрэһээ барижа бутылка соо хэбэди. Гэһтэ модонной наһанай һаршаганаар, Жамса вожатамнай гаража ербэ. Галаб гани хараахань гэхэмнай, харин тэрэ могойемнай хайрлажа — юндэ амтаниһе зобооһоо гээшэбта — гэбэ. Тэрэһиһемнай бутылка сооһоонь гаргажа ядаад, тэрэ шэлээ хажуу тээһин хэбтүүлээд орхижорхибо. Мааньдаа туугаар абаашажа, унтаридамнай оруулаба. Үглөөдэһин үнөөхи бутылкатай могойгоо үзэхэеэ ошоходомнай, тэрэмнай хоһон хэбтэбэ. Жамса Тумуновай аба, эжы авари зан һайһтай хүгшээ һэн. Үри хүүгэдэе баһаһань һигүүлэхы сэдхэлтэйгээр хүмүүжүүдэг байһанайн үрэ эндэ халтаһые һаа харгаһан гэхээр, Жамса вожатамнай тэрэ сагайһаа моогоор сэрэгэи маягаар галифе үмдэ, гимнастёрка горьстой үргэн бэхээр гоёдог һэн. Сэрэгэй маягтай энэ хубсаһа ойгоо гутатаран үмдэжэ, эсэгэи дайнай галдүлэн соогуур һэтэ гараа гэжэ мэдэгнэбди.

Сагаан шарахан, сэбэрхэн шарайтай ахалагша вожата Жамса Тумунов оройдоол нэгэ һара соо хүдэлбэһие, тэрэнэй һайхан шарайн манай сэдхэлдэ уриханар үзэхэй. Дамбинша ЦЫРЕНДАШНЕВ.

УРАН БҮТЭЭЛНҮҮДЫЕНЬ ШЭНЖЭЛЭЭН БЭЛЭИ

Цэрэн-Анчик Дугарнимаев бүхы наһаараа буряад уран зохёол шэнжэлһин, шүүмжэлһин элитэ эрдэмтэн ябаһан гэжэ зон һайса мэдэхэ байха. Ингэжэ түүрээ арадайһаа уран зохёол хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ худитаяа орууланһинь мүн э бүгэдэндэ эли.

Элитэ зохёолһон Жамсо Тумуновай залуугаар наһа барахадань, эрдэмтэн ехээр хара бууһан, гашууданан юм. Үнгэрһиһинь удаа удангүй архивһыеень хаража, шэнжэлэжэ, хэбтэлдэ гаргуулан, шэнжэлэгүүдэй ном ородоорһые, буряадаарһые хэбтэлдэ гаргаһан байна. Илангаяа зохёолһонной дайнай үедэ бэлгэһи бүхы зохёолнуудые шэнжэлэхэдэ, эрдэмтэн Жамсо Тумуновай аяг зан, тухал шарайе уран гоёор зураглажа харуулаа. «Ж.Тумунов үргэн сэгжэтэй, олон сэдхэлтэй поэт байһан юм гэжэ хараһади», — гэбэ Ц.А.Дугарнимаев бэлгэһи байһа. Урдань шүлэг бэлгэһи Ж.Тумунов дайнай эхилгээр шүлэг зохёолнуудые бэлгэһи эхилгээ. Сагай эриһтын еһотой шанга хажса, суурһаа хурдахан байһаа гэжэ ойлгосодоно.

Цэрэн-Анчик Дугарнимаев зохёолһонной дайнай үеын зохёолнуудые бүхы тыень суглуулжа, ном бэлгэһи гэхээр бэлдэбэ. Агуу Илангын 50 жэлэй ойдо хэблүүлэхэ татаар ехэ ажал явуулжа байтараа наһа бараа һэн.

Эрдэмтын наһанайн нүхэр Ханды РЫГЗЫНОВА-ДУГАРНИМАЕВА ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Алхана

Амаршал... тухай... гол... салтан... агты, Д... шарше... ДУЭН... тнай ц... толго... 45
ЛУУ Н... луу на... дан сэх... н бод... н һан...
... ар зал... лшала... фата у... луу на...
Хани нух... Хараад н... Зол жарг... Зоригни С...
Ухаан сэд... Увайрта... Зам харг... Заяа хуб...
Арад оло... Аба орон... Үдээ хүс... Үлэн дай...
Залуу на... Залан сэд... Баярта ба... Бага һан...
Амагһаа... Хамгаһа... Эхэ!
Хэн дайн... Хууууат... Эхэ!
Хэн бэрх... Хэн тэрэ... Эхэ!
Хэн хубу... Хэтын И... Эхэ!
Хэн таб... Хэдэн но... Эхэ!
Хэн ним... Хэн ором... Бидэнэр!
ТҮРЭН
Ньод хо... Нэгэ бул... Малай х... Мансын... Хани һу... Хабарай... дабагш... Хуууу... Хуууу... Хонин с... Хоймор 1938
ШИ
Ажал, һу... Алһини... Сүлөөгү... бэһэн... Хабара... Хамтада... Сэлһингэ... Сэгжэжэ... Сэдхэл... Хэтэдэм... Мартах... ланажа... ланаха... баруул... Валгэлэ... Борхэш... Алааб ү... Дуулааб... байһан... байхан... Наһае... Наһанай... Басана... Бһа ши... Хүдэнэ... Хүдэтэ...
Хүдэр м... Хүдэтэ... Олторго... Нийдэ -

Урлаг үлгэр

Жамсо
ТУМУНОВ

УРАН ШҮЛЭГЭЙНЬ АБДАРНАА

Амаршалаб таанадыг, залуу нүхэднй,
Али тухай найхан бэ танай хэрэг.
Эдэ голлой урдахада ялдаг нодэд -
Угсалтнай далайн долгиндоо хүрэг!
Амаршье дабшагты урагшаа
Амаршье дабаанда зогсонгүй,
Амаршье соогуур шармагты -
Амаршье шүрбэнэтэй,
Амаршье толгойтнай бэлэгтэй байг!

Залуу НАНАНАЙ БОГОНО ДЭЭРЭ
Залуу наһанай богондоо дээрэ
Залуу ман сэхэ зогсожо байнаб.
Залуу бодолой орбел өөдэ
Залуу наһалаар дабхин ябанаб.

Залуу эдир наһан
Залуу наһалан намда хүрэгжэ эрээл.
Залуу уута, уһата мурэн
Залуу намайе мэндэшээн байнаб.

Хани нүхэд, хонишон үхид,
Хараад намайе урмашан дохино,
Зол жаргалаар сэдхэлэни үерлэнэ,
Зоригни батажана, бодолни бүхэжэнэ.

Ухаан сэдхэлхээ дурланаб ехээр:
Унайрта дэлхэйн үргэн гоёдонь,
Зам харгынгаа ута байһандай,
Заяа хубингаа арюун сэбэртэнэ.

Арад олонойнгоо жаргалай түлөө,
Аба ороноо хамгаалан жагсахаб,
Удэе хүсэлэн харсага шубуундал,
Уэн дагсадые нидэрэн дарахаб.

Залуу наһанай богонь алхан,
Залан сэхэ омогтой дабхинаб -
Баярта байдалай харгы замаар
Бата наһалаар эрмэлээн ябанаб.

ЭХЭ

Амарһаа хэн энхэрэлтэйб,
Амарһаа хэн анхаралтайб?
Эхэ!
Хэн дайнда үдэшөөб
Хүбүүдтээ Илаалта юрөөгөөд?
Эхэ!
Хэн бэрхэшээлхээ айгаагүйб,
Хэн тэрээнхээ сухаряагүйб?
Эхэ!
Хэн хүбүүнтээ мурьсөөд,
Хэтын Илаалтыг туйлааб.
Эхэ!
Хэн табан жэлдэ түрүүлээб,
Хэдэн нормоёо үгүүлээб?
Эхэ!
Хэн иимэ эхэнээ түрөөб?
Хэн орондоо бээе зориулааб?
Бидэнэр!

ТҮРЭНЭН ТУХАЙГАА

Нодэ хордохоомо утаатай гэрэй
Нэгэ буландань түрөө бэлэйб.
Малай хүлөөр элдэгдэн хохир
Мансымни болон угтаа бэлэй.
Хани нуугаа хүршин эхэнэр
Хабарай харын бүрүүа толондо
Лайхан заяата зөөлхэн гараараа
Лабашым таһалан абаа бэлэй.
- Хүбүүн хүбүүн, - гэдэн тэдэн,
Хүндэлэн нодоор эхиемни хаража,
Хонин сагаан хүнжэлдэ орон,
Хоймор дундаа табяа бэлэй.
1938

ШИННИ БЭШЭГ

Ажал, хургуули, эрмэлзэл
Алинииньшые минни хүсэл.
Сүлөөгүйш, нүхэрни, забдагүйш,
Бэшэнэш намдаа - мартаагүйш.
«Хабарай үдэһинүүдэй нэгэндэ
Хамтадаа ябахандаа нүхэсэжэ,
Сэлэнгын татуурай эрседэ
Сэнгэжэ амархадаа хүнжэжэ,
Сэдхэлэй үгэ хэлһыенш,
Хүтэдэм жаргал хүсһыенш
Мартаагүйб даа наһандаа,
Данажа ябахаб хубидаа,
Данажа үшөө бэлэгшеш:
Баруул гэрэлтэ сахюурые
Балгалэжэ намда үгһыенш,
Бэрхэш даа гһыенш, - бүгэдые!
Адааб үнэтэ бэшгыенш.
Дуулааб, мартаагүйб гһыенш.
Дайныш даа, бэрхэш, гүрөөш,
Дайхан даа, хүсэлш. Үдэһөөш
Намайе Москвада, хургуулида,
Наһанайм дэлэс табисуурта,
Баясанаб бэшэгтэйш, захядаанш,
Бала шинни заяандаанш,
Хүсэжэ эршэтэ алхасые,
Хүндэтэ хэрэг, дэбисые.

БҮРГЭД

Хүдэр муртэ бүргэд шубуун,
Хүсэтэ далинуудаа шуун,
Отгоргойн орбел үндэр өөдэ
Нидэ - Шулуун шөрм үүлые,
1942

Нялуун нялданги үүлые,
наараг боро үүлэнүүдхээ
Зааханшые зүрхэснгүй.
Тэрээн шэнгээр баатар хүн
Бэрхэшээлые тоборог болотор
Шалтаг нялтые сүм
Үгы болгон гараха еһотой отор!

ҮБЭЛЭЙ ҮГЛӨӨГҮҮР

Кавказда
Ямар баряатайбиб: үбэлэй үглөөгүүр,
Ялагар толоноор Кавказда гаранаб.
Хүтэрэлдэн байһан хаданууд дээрүүр
Хүхэрэн тобойһон Эльбурсые

харанаб.
Үндэр гээшэнь! нүртэй гээшэнь!
Үүлэн наһшагтань абиржа ябанаб!
Хоёр мантагар толгой дээрэнь
Холбоо дуулга-малгай ялбанаб.
Наранай элшэ тэдэндэ тулаад,
Найман зүбхисые гингүүдэй туяалаад.
Тэдэ мантай дуулануудһаа шааян
Тэршээ горход уруудан эрмэлзэнэ,
Түргэн горход үбэлые гасаалан,
Мүдһэндэ баригдангүй мэлмэрнэ...
Тойроод тунга, тэнгэри сэлмэг,
Бодолдом ороно хүсэл шэмэг,
Эдэ горходтол зоригтой шуумгай
Эдыхэн шүлэгүдэн урдадаг най.
Сэдхэлэйм даруу үнэн дуумни
Сөггөн Кавказые дабан бадардаг най.

МАНДАГ МҮНХЭДӨӨ НАРАН

Мандаг мүнхэдөө наран,
Манай эдир залуу наһан,
Дайнай үүлэ бү харая,
Дайралдаһан газартань сарая!

Тэрэнэй булангир далине,
Тэрэниие залаһан халхине
Нисүүдэ бата жагсаалаар,
Нугаршагүй барисаагаар.

Бодо, энхэ залуу үе!
Тодо хонгөө дуугаа үгэе
Амгалан тайбанай хэрэгтэ
Арадай тэмсэлшэдэй зэргэдэ.

Жабхаланта дуугаараа,
Улаан туг, суугаараа
Дайсание зайлуулая замһаа,
Дайе ушгараабди заал һаа.

Хүгжэнэ баатар угтай
Түрэл найхан оромнай.
Дабхина урагшаа Китай,
Хани Корей, эблэрэлнай.

Мандаг мүнхэдөө наран,
Манай эдир залуу наһан!
Налаг хэтэдэ шаара!
Дайе үдхэгшэ хяара!

ДУУША БАСАГАНДА

Дуугаа ирагуугаар дуула,
Дуулаг тэрэниеш уула,
Газар дайда, нугамнай,
Гаранан түрэнш нотогнай!

Дуугаа дуула хүн тухай,
Дулаан, гүн сэдхэл тухай,
Амидаралта ажал тухай,
Ашата эрдэм тухай.

Аялган гоёор найраг,
Аглаг дайдаар аилшалаг,
Далайн долгосор эбхэрэг,
Далита шубуунгай урилдаг!

Хангал найхан нотогтам
Хүхэ ногооннон ургахада,
Хүхы шубуунгай донгодоходо
Хүрин зүрхэм долгисодог.

Эдир залуу наһандам
Илаам дүүхэйн дурлахада,
Эгшэгэн тэрэнэй дуулахада
Элыг зүрхэм дуһадаг.

Алтан паратай дэлхэиэ
Адидхажэ юунгэн жэнхэбиб!
Алаг зүрхэнэй дурлалые
Агсажа юунгэн бололтойб!

БҮҮХЭН НАМАЯА МАРТААРАЙ

Бурзан сагаан саһанай
Бударан орожо байгаанше хаань,
Баахан харахан нодэһингөө
Бүрхэн дубалан байгаанше хаань,
Бүүхэн намаяа мартаарай,
Бусажа шамдаа ерэхэлиб.
Хабарай хара халхитай
Харлан хүүен байгаанше хаань,
Хара алаг зүрхэнгэйгөө
Хагсан гажаран байгаанше хаань,
Бүүхэн намаяа мартаарай,
Бусажа шамдаа ерэхэлиб.
Хүсэтэ ехэ тэмсэлэимнай
Хэсүү бэрхэгэн болоомше хаань,
Холо ябанан намһаа
Хүдэжэ бэнгэ ядаанше һаа,
Бүүхэн намаяа мартаарай,
Бусажа шамдаа ерэхэлиб.
1942

Эрдэни ДУГАРОВ

САГААЛГАНАЙ ҮГЛӨӨГҮҮР

Сагаалганай үглөөгүүр
Саадахи наанахигүй
Бүхэ гэгшээр унтажа,
Буухадажа хэбтэтэрни,
Хүшэн эжым нэрюулэб.
Хүлжэл уруугаа бухаад,
Дуурд, дуурд гэнээр,
Дахин унтахым тэндэ
Хүлжэлым хуура татан,
Хүшэн эжым гэмэрбэ:
«Бодо, бодожо ядаһаар
Үгөөшэдэй тоодо орохош.
Одоо тингээ гэгшэ һаа,
Үе наһандаа өөдөлхэгүйш.
Бодо гэгэм, жаалдамар,
Үтэр шюур гараа угса!»

Сагаалган хэмнай гэгшэ,
Гэгшэ ухаандам ороод,
Солбон түргөөр бодоод,
Гар, шюураа угсааад,
Хүшэн эжымгээ хөөрөөс
Хүсэд соохононь ханабаб:
«Шэтын эхэнэй үүрээр
Шэмэг одото өстөргойһоо
Һама Сахюусан заяархан,
Һэрһэн дэлхэйдэ заларжа,
Найдалдүүрэн сэдхэлтэй,
Нюдэ сабишаа зуура
Дэлхэиэ гурба тойрожо,
Дунда түйшин хүн зошие
Дун бултыень буридхэн,
Унтажа хэбтэтэдыень
Үгөөшэдтэ тооложо,
Устажа байгааншадыень
Ашидыа тооложо,
Шэдитэ эрхээр адислаад,
Ашата жаргал үршөөгөөд,
Буйта хэрэгтэ бүтээжэ,
Бурханайнгаа орон бусанад».

Һама Сахюусанда үзэгдэжэ,
Үгөөшэдэй тоодо ороогүйдөө,
Һайхан һанаа һанаалжа,
Һама Сахюусанда мүргэбэ.

Владислав ТҮГДЭМЭЙ

САГААЛГАН

1 февраль, 2001 он

Сагаан һара, Сагаалган
Сарюун түбөөр дэнэлэнэ,
Һанаан, бодол зугаалан,
Һаруул, тэгшээр энхэрнэ.
Буряад дайдаа арюулһаар
Бусаад жэргынш, Сагаалган!
Утын гороо замаараа
Уррад нэрэьшн, Сагаалган!
Санзайн хангал нэмээһэн
Сагаан эдэн дэлбэрнэ,
Золой хэшгэ дэлгээһэн
Зоной магтаал эдэлэнэ.
Буряад дайдаа арюулһаар
Бусаад жэргынш, Сагаалган!
Утын Гороо замаараа
Уррад нэрэьшн, Сагаалган!
Сараа татан зурьнал
Сагаан үрээл харгымнай,
Солоо залап заяанал
Сагай хүлгөө һаһамнай.
Буряад дайдаа арюулһаар
Бусаад жэргынш, Сагаалган!
Утын гороо замаараа
Уррад нэрэьшн, Сагаалган!

«Мэжэй ушаһал
Болоһон юм» гэнэн конкүрсдо

ДАРНИН ШААТМАН

Анхан колхоз боложо
эхилхэгэ, арба гаран тус-
тустаа энгэ тэнгэ бүлэг
айлнууг колхоз болгогдон
байгаа. Жэжэхэн колхозууд
хожомынь нэгдэжэ хамтаран,
Сандахын асартта түбтэй
Сталинай нэрэмжэтэ колхоз
боложо, түбхинэн хүгжэжэ
эхилхэн үе бэлэй. Умсынхид
хоёр-гурбан үхэртэй, арбаад-
хороог хонигтой, шадамар
зариман агууһа моригтойшые
байгаа. Умсын үхэрнүүд
Мухар-Горхон гэжэ арын
хойто поли дээрэ намар таряа
харагдаһанай үүлээр бэлшэжэ
ябаха. Нууриһаань холошые
бэшэ, хахад могоһоо үлүүхэн
газарта минн шодоорөө үхэр-
рэн бэлшэжэ ябахань эли
харагдаха. Манай буусамнай
тэрэ полишн тэг хойнонь,
түб нууриһаань хойнохон
Буда баабайн хотогор гэжэ
нэрлэхэн газар биш юм.

Нэгэтэ үхэрнүүдтэмнай
шонго оробо гэлдэжэ, шаг-
шууян газарта болошобо.
Хүнүүд моригдоо бариха улаад,
заримань ябагааршые поли
тэшиэ харайлгалдаба. Хүнүү-
дэй хүрэгжэ ерэхэдэнь, үхэр-
нүүд нэгэ газарта суглараад,
гурбан шонгоууд добтолжо,
хэдэн үхэр унагаһан байба.

Дарнин улаагшан тээ холо-
хоно нэгэ шонготой аһил, түр-
гөөр эрьелдэн тулалдажа
байгаа бэлэй. Уганшаа
тэрэ добтолжо байһан шон-
гыне эбэртээ үлгөөд, ишээ
тишэнь нэгсэжэ байгаа
һэн гэлсэдэг. Хоёрдох шон-
гонь сээжэ сүмэ мүргүүдэд
үхэжэ хэбтэбэ. Энэ ууртай
үлээн урайнгаа ехэдэ юм гү,
али зүрхэтэй малыше бол,
шадалтай солбон байһан юм
гү, хоёр шонгы бээе хамгаалжа
хороогоол даа. Урагшаа
шэглэхэн шорон эбэрнүүдтэй,
хүнише мүргэхэ гэжэ намнаха,
нохой үзэгдэггүй баһа нам-
надаг, хараал-шэрээлдэ яһала
хүртэйһэн мал байһан юм.

Хүнүүд энэ үнэе холуур
тойрожо гарааг, нохойшые
мэдэгдэг болошоһон юм.
Тугаллаад байхадаа, бүришые
галзуу болодог һэн. Гансал
эжые өөртөнш дүтэлүүлхэ,
ондоо хүнүүдэй холо саа-
гууршые ябаханда, даб-даб гэжэ
тархья һэжэржэ байгша юм
һэн. Манай эжы һаалишанаар
хүдэгдэг байгаа, һү ехээр
һаһанайнь түлөө колхоз шан-
эһэ үхэрэй тугал байхадаань
үгэһэн байгаа.

Хүнүүдэй хэлэһээ гайхажэ,
гай боложо, хүнише мүргэжэ,
тодхор хэхэн гэжэ аба эжы
хоёр жэл бүри улаагшанаа
«хэбтүүлхэмнай» гү гэлдэгдэг
байгаа. Тэгд хүтэй, хүнише
үдхэн тула тэбшэжэ ядан
байгажал байдаг һэн. Дарнин
улаагшан эзэнтэйгээ адли
ууртай, үнээн, малыше бол
эзэнтэйгээ зан абадаг гэгшэ гү
даа гэлдэжэ, хүнүүд шогложо
хэлсэдэг һэн.

Манай эжы үнэхөөрөөшые
сүхалтайхан, ажал хүдэл-
мэригдөө шадамар бэрхэшые хүн
байһан юм.

К.БУДАЕВ.

Сэлэнгын аймагай
Ташар шотаг.

ИЗ СОКРОВИЩНИЦЫ КИТАЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

УРАГАН СУДЬБЫ

Ван Мэн (род. в 1934 г.) - один из известнейших писателей среднего поколения. Уже в юности его отличала «активная жизненная позиция»: в 14 лет стал членом КПК, работал в молодежных и партийных органах. Годы «культурной революции» отразились на его судьбе, как и многих сверстников - Ван Мэн объявлен «правым элементом» и сослан из родного Пекина в далекий Синьцзян (1958 г.).

Первый роман «Да здравствует молодость!» относится к 1955 г., к этому же периоду относится публикация первых рассказов, повестей.

В 1962 г. на короткий срок он обрел возможность вернуться в Пекин и даже опубликовал два рассказа, начал преподавать на филологическом факультете Пекинского университета, но уже в следующем году его вновь направляют с Синьцзян, в Или, где он сначала служил в местном отделении объединения работников литературы и искусства, а затем был отправлен в деревню в качестве помощника бригадира народной коммуны, где и провел 8 лет. В 1973 году Ван Мэн, изучивший уйгурский язык, попадает на работу в отдел культуры Синьцзян, где занимается переводами.

В 1978 году Ван Мэн был полностью реабилитирован и с этого времени литература становится главным делом жизни. Отвлекают многочисленные общественные и государственные должности: он - главный редактор литературного журнала, зам. председателя Союза китайских писателей, член ЦК КПК, а с июня 1986 г. министр культуры. На вопрос «писатель он или чиновник?» Ван Мэн отвечает: «Пробую сочетать... Постараюсь, чтобы на первом плане остался писатель».

Двадцать лет ссылки не прошли даром, считает писатель: «Поражения закаляли и обогащали меня». Синьцзян в творчестве Ван Мэна занимает значительное место, в чем он признается, цитируя поэта - классика: «Отчие края - за 8 тысяч ли. ураган судьбы - на 3 десятка лет, сегодня я веду точку отсчета с этого».

Представленные вниманию читателей четыре рассказа: «Дождь», «Горечь», «Опавшие листья», «Море» (будут напечатаны в журнале «Вершина») представляют собой совершенно новый этап творчества писателя, тогда уже сложившийся писатель, много

переживший и повидавший человек предается философским размышлениям о жизни.

Рассказ «Дождь» из синьцзянского пласта творчества Ван Мэна заставляет читателя чуть не физически ощутить на себе дождь, вспомнить первый весенний дождь, после которого появляется первая трава и первые почки на деревьях, или теплый летний дождь, под струи которого хочется подставить лицо, или даже нудный, холодный, затяжной дождь. Писатель говорит, что любит летний пекинский дождь и, действительно, летний дождь в Пекине - автор данных строк убедился в этом сам - ощущение необыкновенное. Почему-то чаще всего дождь идет ночью - новый день начинается ярким солнцем, все вокруг излучает свежесть и теплоту. Рассказ полон литературными реминисценциями, уносящих читателя в «золотой век» китайской поэзии танского периода (618-907 гг.). Все стихотворные цитаты почерпнуты именно из сокровищницы танской поэзии.

Лу Вэньфу, упомянутый в рассказе «Опавшие листья» - один из старейших современных китайских литераторов, произведения которого достаточно хорошо известны в Китае.

Рассказ «Море» без преувеличения можно определить как стихотворение в прозе - настолько очевиден лирический настрой. Вместе с тем звучит и озабоченность писателя экологическим состоянием, активным и беспардонным вмешательством Природы. Рассказы Ван Мэна оставляют впечатление свежести и чистоты, они буквально пронизаны теплым светом.

Переводы на русский язык выполнены по сборнику произведений Ван Мэна «Избранная проза Ван Мэна» (Пекин, 1998) студенткой V курса кафедры филологии стран Дальнего Востока восточного факультета БГУ Шулуновой Евгенией, которой хочется пожелать успехов на переводческой стезе.

Г. ДАГДАНОВА,
доктор философских наук, профессор БГУ

В ЗОНЕ ДОЖДЯ

С детства я люблю дождь, сам не знаю отчего. Может потому, что дождь действует как-то одурманивающе и таит в себе какой-то таинный смысл. Может потому, что только в этот миг бескрайнее Небо и необъятная Земля сливаются воедино!

Сылет редкий дождь,
Рыба из реки выпрыгивает
Дует легкий ветер,
Ласточки низко летают.

...
Вслед за ветром
опустилась ночь
Капли дождя
почти беззвучны
(пер. Г. Дагданова).

словно барабаны стучат об иссушенную землю, с шумом твердя людям: «Не надо бояться, мы немножко покуроемся и уйдем».

С детства я больше всего люблю летний пекинский ливень. Во время дождя на скопившейся воде один за другим появляются полукруглые маленькие пузырьки. Они словно кристаллы, но не похожие на глазури стекла, появляются и в один миг исчезают.

Моя тетя как-то заставила меня задаться вопросом: «Почему в последние годы в Пекине стало очень мало пузырей во время ливня? Может изменился климат? А может, я очень занят, в душе неразбериха, смотришь и не видишь эти похожие на кристаллы, нестеклянные пузырьки, которые уже не вызывают того детского удивления и ошарашивания?» Да!

Летом особенно знойного 1958 года, перед отправкой в деревню, я некоторое время работал в Циньшанском дворце пионеров, разнорабочим на стройке, где каждый день таскал на себе целую стену кирпичей, более чем в 20 кг, и очень сильно уставал. Однажды утром, когда только начался рабочий день, вдруг по счастливой случайности пошел ливень, смешавший Небо и Землю и «бугру» ничего не оставалось, как объявить выходной. Я возвратился домой как мокрая курица, вооружился зонтом и, вместе с оказавшейся в такой же ситуации женой, отправился в кинотеатр посмотреть фильм «Смерть гонимика». Помню, после фильма ливень все еще поливал как из ведра. Этот день 1958 года оказался, возможно, самым радостным днем конца пятидесятых годов, оказался для нас подарком дождя.

Несмотря на дождь, отправиться на прогулку - в этом есть что-то особенное. Свой интерес, теплое отношение к жизни. Эта теплота поистине безгранична и забываема.

В начале июня 1982 года я и еще несколько китайских товарищей, находясь с визитом на американском северо-восточном побережье, в течение целой недели оказались в зоне дождя, и в то время, когда хозяева и гости страдали от непогоды, лишь я сказал, что люблю дождь, дождь заставляет окружающий мир стать еще богаче. Однажды, во время поездки в автомобиле, я открыл окно, позволив проникшим жемчужным, цветочным каплям дождя капать на лицо, волосы, шею, одежду. Небо над Атлантическим океаном и небо над землей древнего Китая - это одно небо, легко и свободно плавающая красота, это одно небо, легко и свободно плавающая красота, дружелюбие, свежесть, но и в нем содержится некоторая отрицательная информация. Атлантический океан под дождем словно посягающая поверхность все увеличивающаяся сероватая пена. Небо, океан, острова, большой материк. Разноцветные

дачные домики, причалившие суда, курсирующиеся и останавливающиеся автомобили - все окутано этой нежной, одурманивающей, дождливой туманной пеленой.

Такой дождь сравним с ночью, лунным светом, которые заставляют мир стать теплее. Заставляют уменьшить противоречие, заставляют искать новые решения, новое утешение.

Но и промокнуть под дождем тоже невелика радость для человека. Как-то в степях Синьцзяна я ехал верхом на лошади, как вдруг все загудело от сильного града с дождем, вокруг ни деревушки, ни домика, ни на Небо дороги, ни в Землю хода, лишь сплошная завеса дождя, даже кустика и то нет. Ничего не оставалось, кроме как принять на все сто естественное крещение, ибо иного выхода не было. Разрешив таким образом образовавшуюся ситуацию, я обрел свободу и, преисполненный радости и восторга, помчался на лошади во всю прыть под проливным дождем с градом.

Этот случай я описал в рассказе «Разноцветье», но чувства мои описаны не то чтобы уж очень. При удобном случае, нет, вне зависимости от этого, я обязательно еще раз напишу об этом ливне с градом в степи.

Для создания такого хорошего настроения должно быть одно условие - где-то близко должна быть теплая казахская юрта пастухов, где братья-казахи тепло встретят тебя пилалой горячего чая с молоком, расколотят свой вечный негаснущий очаг, высушат твою, промокнувшую до шкурки, одежду.

Мы часто повторяем: «Ветер дует, дождь идет», председатель Мао говорил, что надо «пройти через бури,

чтобы повидать мир», мы еще говорим: «вспытания ветра и дождями». Это не позволяет человеку поддаться гордыне, заставляет любить, позволяет стать твердым, каменным, заставляет радоваться жизни, как довелось однажды тогда в степях Синьцзяна.

А сейчас я плыву по Янцзи из Ухани в Чунцин, и вновь идет дождь. Дождь ко мне с симпатией и я к дождю с любовью.

На той стороне палубы укрытой от ветра, ни увидев дождя, ни дотронувшись к нему. На носу судна дождевые нити окутывают тебя, с наветренной стороны палубы дождевые нити образуют сплошную завесу.

На реке дождь и человек становятся словно еще ближе. Те, кто сядут на судно, любят воду, доверяют воде, благодарны воде. Да и дождь одаривает реку водой, а река испаряясь, отдаст свои судам дождю. А когда лопасти судна вращаются, и брызги разлетаются по палубе, разве это не дождь?

Хотя небо затянуто тучами, видно, что изумрудные тени на берегах, омытых дождем, плачущие ивы и кусты, поля стали еще изумруднее. И вот я вижу, на палубе самое лучшее - облачиться в соломенную шляпу и дождевик и выглядеть как те, кажущиеся сплошной массой, женщины на берегу.

Тянущиеся вдаль берега, желтая земля и камни, омытые дождевой водой, отражаются чистым, природным светом.

«На реке сияют Ханьянь» (бывший Ухань), Иньчуань и Юйчунь тоже наши реки, наши берега, наш народ и, уже ясно, различные деревья, словно пейзажная живопись.

Дождь - это мои несчастья и ощущения чувств жизни и земли.

Буряад үнэн
Хорь гар
Хүн
бай бага
асаараа
даими г
метр у
ер метр
дэгэд гээ
ошон м
роо үхэм
а. Шүдхэ
ын саг зу

бисаалга хэхэ, ехэ хүниэ бараалхаха, гүрэм уншуулжа, эльбэ дараха, номнол хэхэ, тэрэниэ шагнаха, шэнэ газарта гэр бариха, хубсаһа эсхэхэ, эд бүтээхэ, амгалан байдалай түлөө үргэл хэхэ, буюу доо даллага абаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Харин хүншүү хөрөөһо гаргаха, мал эмнихэ, хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, үбшэ аргалжа эхилэхэ, худалдаа

хабарай эхин сагаан бар нара гаража, Сагаалган эхилбэ гэшэ.

Шара морин, 4 ногоон мэнгэн, модондо хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, бурхан, тэнгэри, лусууд тахиха, хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, үгэлыг үгэхэ, буйн үйлэдэхэ, эм найруулаха, аршаанаар бэеэ ариуудхаха, дасан (дуган), субарга, бурхан

• Баярай бэлгэ

НАЙНТА ДАА, АМИДЫ БУРХАДНИ!

Арбатайхан минии хүбүүн Бэлигтэ үбэлэй амаралтын үедэ үбдэжэ, зобохо, эмшэлэлгын газараар ябаабди. Янгинама хүйтэндэ, январин 3-да, эгээл 40-50 градусай боложо байха үедэ гэнтэ досоонь үбдэжэ, аймагаингаа түб Закаменск хото абаашаа нэмди. Тэндээ 7-8 хоноод, тодорхой диагноз табигдангүй, Улаан-Үдэ хото эрээбэди. Эндэшье элдэ-бын анализ үгэжэ, арбаад хоног соо баһал үбшэниинь элирүүлэгдээгүй. Компьютерна томографида харуулха гэжэ гарагаи 2-ые хүлээжэ байтарнай. үбшэниинь бүри хүжэрөөд, БСМП абаашаабди. Тэндэ операци дары хэһэниинь, аппендицит болонхой, мухар гэдэһэн үни тэнэрэнхэй, эдээрэ угаа ехэ би болонхой байгаа.

Хотодо ажаһуудаг военком Олег Доржиевич Дамдинов, БГУ-гай багша Дарима Будаевна Очирова, 3-дахи нургуулин багша Цыпилма Цыреновна Жамбалдагбаева, нютагаим басагад Сэлмэг, Туяана, Сээг, түрэл гаралнуудни Тимур, Валентина, Таяа, Абида, Надя, Витя, Сэмжэд гэгшэд аргагүй ехэ туһаламжа үзүүлээ. Бултандын доро дохин, юртэмсын бүхы һайн найхание хүсэнэб. Үшөө тэрэ һүни, операци хэхынь урда тээ, бидэнэрие хэрэгтэй газартамнай абаашаһан, асарһан, урагша хойшонь зөөһэн таксист хүбүүндэ (нэрэ обогыншье, ямар үнгэтэй машинатайшье байгаа нэм, мэгдэшөөд үй-хай боложо ябаһан намда ханаха юмэн үгы) баярие хүргэнэб.

Аяар табан хоног соо тон хүндэ байдалда, реанимацида хэбтээ. Тэрэн «нюуса» мухар гэдэһэн байгаа ха. Би эндэ ямаршье врачье зэмлэнггүйб. булта шадхаха зэргэдээ, ямар үбшэн байһыень элирүүлхээ арга шадалаараа оролдоо. Ямаршье хүнэй ажал хүдэл-мэридэ алдуу эндүү гарадаг гэшэ ааб даа. Эгээл шухалын хадаа, хүбүүем абаржа шаддаа.

Энэ хүндэ хүшэр операци хэһэн врачта, хүбүүнэм ами наһа абарһан хүнгэн гартай врач-хирург АГУЮВ Борис Васильевичта, хажуудан хамһал-саһан Балданова Туяна Батомункуевнада, врачнууд Жаргал Жамсаранович Жалсараевта, Бадма Ринчиновна Шариповада, Борис Васильевич Бандеевтэ, Юрий Дугарович Доржиевтэ бүхы мэдсестрануудта, санитаркануудта: Любовь Петровна Убоновада, Елена Михайловна Спиридоновада, Светлана Доржиевна Гомбоевада, Эма Егоровна Поповада, Светлана Анатольевна Любченкэдэ, Наталья Витальевна Радживинада, Анна Клементьевна Перхановада, Алена Афанасьевада, Сэрэгма Шагдуровада халуун баяр хүргөөд, үглөө бүри наранай найхание хаража, үдэр бүри үрээлэй найхание шагнажа, элүүр энхэ, согтой хүхюун, хүнгэн бэшэ ажал хүдэлмэридөө урагшатай, үбшэлһэн хүүгэдые үхэлэй һабарһаа абаржа, хүл дээрэнь гаргаха ябахыень, гэр бүлэдөө амгалан тайбан ажаһуухыень үрээхэ байнаб.

Мэгдэһэн эхын юугэшье ойлгохоо болишоод ябахата, һайхан һанаа сэдхэлтэй, һайн хүнүүд ушаржа, хэн нэгэниинь мүнгөөршье (эмдэ ехэ мүнгэн хэрэгтэй байгаа), нэгэ зариманиинь дулахан энэрхы зохид үгөөрөөшье урма зоригьем үргэлсөө. Нэн түрүүн нютагаим олон эзэд - төөби, таабайнар, багша ламбагайнар, үзэлшэ мэдэлшэд, эмшэд - хамта нэгэ ехэ хүсэн боложо ниилээд, уриемни абаржа шадда гэхэдэ, алдуу болохогүй. «Буряад үнэн» газетын ахамад редактор Ардан Лопсонович Ангархаев, тэрэнэй орлогшо Галина Хандуевна Дашеева, секретарь Галина Гурьевна Цыренова, сугтаа мураһан нүхэдни: Гусинозерск

XVII ЖАРАНАЙ САГААН ТҮМЭР МОГОЙ ЖЭЛ

ЭХЭЛЭЙ НҮҮЛ ШАРАГШАН ҮХЭР, ХАБАРАЙ ЭХИН САГААН БАР НАРАНУУД

Буряад литэ	27	28	28	29	30	1	2
Европын литэ	19	20	21	22	23	24	25
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа лара понед	Мягмар Марс втарник	лагба Меркури среда	Пүрбэ Юпитер четверг	баасан Солбон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран Воскр.
Үнгэ Үдэр	улаан үхэр	улаагшан бар	шара туулай	шарагшан луу	сагаан могой	сагагшан морин	хара хонин
Мэнгэ	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ
Һуудал	шорой	түмэр	огторгой	уһан	уула	могон	хиц

Гарагай 2-то хуушанай 27 февралин 19).

Буряад үхэр, 9 улаан мэнгэн, шоройдо хуудалтай үдэр. Бисаалга хэхэ, Аюушын түлөө үргэл, даллага абаха, дуудаха, сэргэ бурхан хараха, дасан (дуган), субарга, гэр бариха, хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, хээрэ нүхэ гэр бариха, наһа утадхалтын үйлэнүүдгэ байна. Харин хүншүү хөрөөһо гаргаха, мал эмнихэ, хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, үбшэ аргалжа эхилэхэ, худалдаа

арамнайлаха, түрэлхидэй хоорондохой холбоо бэхжүүлэхэ, гэрэй һуури табиha, хани нүхэдэй аша туһада найдаха, уранай ажал хэхэ, ута наһанай ном уншуулаха, амгалан байдалай түлөө үргэл үргэхэ мэтын үйлэнүүдгэ байна. Харин мори худалдаха, худалдажа абаха, бага хүүгэдые гэрһээ холо бууулаха, бэлбэһэн эхэнэрэй гэртэ орохо, үбшэ угааха, модо отолхо, таһгариг үргэхэ, шэрдэг бүрихэ, хэрлэдэхэ, хоорондоо дайсад болохо, хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, хубсаһа эсхэхэ, даллага абаха мэтын үйлэнүүдые тэһэнхэр.

Гарагай 3-да хуушанай 28 февралин 20).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 4-дэ хуушанай 28 февралин 21).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 5-да хуушанай 29 февралин 22).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 6-да хуушанай 30 февралин 23).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 7-до хуушанай 1 февралин 24).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 8-до хуушанай 2 февралин 25).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 9-до хуушанай 3 февралин 26).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 10-до хуушанай 4 февралин 27).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 11-до хуушанай 5 февралин 28).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 12-до хуушанай 6 февралин 29).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 13-до хуушанай 7 февралин 30).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

Гарагай 14-до хуушанай 8 февралин 31).

Улаан луу, 6 сагаан мэнгэн, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, нүгэлөө наманшалха, тарни бүтээхэ, таһгаригаа болоулаха, дайсанише дараха, ада шүдхэр номдохохо, тэднэй муу үйлэ дараха, гэр бариха, буюса түхөөрхэ, ута наһанай ном уншуулаха, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан бүтээхэ, тэднине арамнайлаха, эм найруулаха мэтын үйлэнүүдгэ байна. Тэбшине хадаг табиha, бэри буулгаха, наһа барагшны хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, андалдаа хэхэ, үхэр худалдаха, юумэ бузарлаха, хүниэ үгэн ядаха (туяаха), хүнэй шуһа ханаха, тоонхэ, загана бариха, агнаха, ехэ уһа гатаха мэтын үйлэнүүдгэ сэрэг.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа һаа, наһан богони болохо.

«Жэгтэй ушарал болоһон юм» гэхэн конкурсдо

«ШҮДХЭРТЭЙ» УУЛЗАЛГА

Хэдыньшэ тэбдүүсэ һаа, машинангаа руль түргэн мушхажа, товрожо гуйлгоод гарашалано. Энэ юун шодонд минн харагдаба гэһэнб, ай бурхан гэгээр ябатарни 3-4 модонтой зай оороошье мэдэнгүй үнэрлэһэн байбаб. Тийн ябатарга, ямар шүдхэр банха нэм даа, юугтэ хараа гэһэнб, һорьһоһосо гү гэжэ бодоод, һоргоо тэрэ газартаа эрьежэ бусабаб. Ноохн «шүдхэрни» тэндэл байба. «Шүдхэр бэһэ юм һаа, ержэ һуу!» - гэжэ хажараар зацдаржа ханхароаб. Тэрэмин аалиханаар дүггэжэ, машина соом зэргэлэн һуушаба. «Яажа ябана гэһэнб, энэ яахаяа эрьежэ, энэниһе һуулгаба гэһэнб, аһи энэ «шүдхэрни»

бодоод, һоргоо тэрэ газартаа эрьежэ бусабаб. Ноохн «шүдхэрни» тэндэл байба. «Шүдхэр бэһэ юм һаа, ержэ һуу!» - гэжэ хажараар зацдаржа ханхароаб. Тэрэмин аалиханаар дүггэжэ, машина соом зэргэлэн һуушаба. «Яажа ябана гэһэнб, энэ яахаяа эрьежэ, энэниһе һуулгаба гэһэнб, аһи энэ «шүдхэрни»

хотогоо ержэ, түргэн зуур ажах хэһэн ороодууда ехэн мүнгиһан үгэһэн гэжэ элрөө. Найрай дүүрхэ сагаар тэднэ нэгэниһе һогтон унажа, ст-доогуур ороод унгалшоо х-Орон боложо, һэг гэхэдэ даарһанаа мэдэжэ, столо хушалта - улаан оуды абажа бэеэ ороогоод, харгы дээрэ гаража, намане һүнэрлэһэн халтар алагжа байгаал, «шүдхэрни».

Нимэ нэгэ жэгтэй ушар һанадаг хүм үе-үе болоод... Э.ЭЛБЭГДОРЖИЕВ.

УЯНГЫН ДОЛГИН

Лобсон Шангаев

МОНГОЛ ХҮҮХЭНДЭ

Хүхэ төрлөн нэгэрини	Монгол талын мойные
Хүхэ нэгэ далайн	Амгаалха дуран
Хүхэ нэгэ далайн	хүрэнэ бшуу.
Хүхэ нэгэ далайн	Энэрхы хонгор
Хүхэ нэгэ дуран	сэдьхэлшини
Хүхэ нэгэ дуран	Эшгэы гэргэл
Хүхэ нэгэ дуран	шгэлэгэн.
Монсон харахан	Эшгэы гэрн хонморто
Монсон харахан	Эзэн нуухы хүсэнэ
Монсон харахан	бшуу!
Монгол талын	моншоншуу. 1964 он.

Манай хөөрэлдөөн

ХУБИ ЗАЯАГАА ЧААНЗЫН АЯЛГАТАЙ ХОЛБОО

Хүрхэтэ энэ дэхэйд түрэн хүн бүхэн өөрин дэбтшагүй хуби заяатай, харгы замтай гэжэ ха даа. Наһанайнгаа дуратай мэргэжэл шэлэжэ, бүхы ороо ноусануудыень шудалжа, оролдосо үүсхэлтэйгээр хүдэмэрилэн хүн наһанайнгаа али нэгэ дараанда хүржэ ерэхэдэ, ямар бэ даа һан үр дүнүүдые туйлаһан, юн нүхэдтоошы хүндтэй болоһон ээ байха. Тимээл хүнүүдэй тоодо Улаан-Удын хүржэмэй колледжийн дүршэлтэй багша Цындыжаб Добчиновна Гурьева ороно гэхэдэ, алдуу болохогүй юм. Арын районы Гүнэйн эхин клас-суудай хургуули дүүргэдэ, Согто-Хангилай хургуулида һуралсааа үргэлжэлүүхэдэ, тэндэхи хүржэмэй студийн үүдэнэй боогоо алхажа ороһон юм. Тингэжэ өөрингөө хүсэл бэсүүрлэжэ эхилээ.

Түрэлхи арадайнгаа хүржэмэй инструмент дээр эрхимээр наададаг байһан тула Согто-Хангилайнгаа хубууд, басагадаар хамта бүхэсоюзна «Артек» лагерята амархаар зууриалаһан байна. 1971 ондо Цындыжаб Дуна хургуулиа амжалтантайгаар дүүргэлтэй удаа Зүүн Сибирийн гүрэнэй соелой институтай арадай инструментүүдэй таһагта орожо, наһанайнгаа үргэн харгыда гараһан бэлэй.

Тинхэ үедэ буряадай инструментүүд эхэ хомор, хургуули һударнуудта үгэдэ дэришгүй байгаа. Тимээлээ чаанзын оролдо ород арадай - домро дээрэ наададаг байгаада, гэжэ Цындыжаб Добчиновна хөөрэнэ һэн.

Һаяхан Цындыжаб Добчиновнагай уулзажа, буряад арадай инструментүүдэй мүнөөдэргэй байдал ба хүржэлтын асуудалнуудаар һонир-хободы.

Цындыжаб Добчиновна, Та хоригаран жэл соо П.Чапковскийн нэрэмжэтэ хүржэмэй училищид ажаллаха үе соогоо чаанзатай хуби заяагаа холбоһон байһат. Юһынэ эхилжэ, юугэйгээр мүнөө сагта ерээ гэшигбэ?

Тэрэ сагта чаанза эхэ хомор һэн. Методическа литература бүришье эхэер дутагдадаг байгаа. Тимээлээ чаанза дээр оюутадые һургахын хажуугаар эрдэм шинжэлтын ажал эхэер ябуулаһа һэмди. Бидэнэй хүсөөр олон методическа литература бэшгэдэ, һуралсалай программанууд зохиогдоо. Гансаһые чаанзаар бэлэ, мүн буряад арадай инструментүүд дээрэ наадаха онол аргууд зохиогдоо. Чаанза дээрэ наададаг гүша гаран мэргэжэлтэдые бэлдэжэ гаргааб. Шабинарны будаа шахуу мүнөө чаанзатай ажаллаха Хүүгэдэй хүржэмэй хургуулинуудта, мүн хүржэмэй училищид олон басагад багшалажа эхилээ. Мүнөө чаанза болбол буряадай түрүү инструмент-нүүдэй нэгэн гэдэй.

Танай багшанар хэд болоһон? Миний саананхи ажабайдалда цүлөө үзүүлэн багшанараа эсдэхэдэ һанажа ябадагби. Дүршэлтэй багша Людмила Алексеевна Симонкина класста һуража, инструмент дээрэ наадалтын онол аргуудта һураһандаа баяртай ябадагби. Удаань Ураалай консерваторийн доцент И.Ф.Олеиникова, Бүхэсоюзна болон Бүхэроссийн конкурсуудай лауреат.

Хүндэтэ Цындыжаб Добчиновна! Тэбхэр 50 наһанай ойн баяраартай Таниһе үнэн зүрхэнэ амаршалаад, халуун сэдьхэлэйнгээ баяр баясхалангаа мэдүүлэбди.

Олон удаан жэлүүдгэ
Оюутадые хүмүүжүүлэн ябанат,
Оролдоһон, хүдэлһэн зэргээрээ
Олоот алдар солоёе,
Элүүр энхэ, урматай
Энхэ тайбан ябыт даа.

Улаан-Удын Гүнэй номагаархин.

профессор Т.И.Вольскаягай хүтэ бэри доро мэргэжэлээ дээшлүүлээд, Буряадай гүрэнэй театрын радиокомитетэй арадай инструментүүдэй оркестртэ чаанза дэргүйсэдхэһинөөр абтаа һэм. Мэргэжэлтэ хүржэмэй болохо хэрэгтэ мнэ оркестрэй ахамад директор А.А.Арсаланов ехэ туһа хүргэһэн хүн гэдэ сэдьхэлээ дулааханга һанажа ябадагби. Удаань П.И.Чапковскийн нэрэмжэтэ Улаан-Удын хүржэмэй училищид багшалаһаа ороод, мүнөө болотор хүдэмэрилжэ ябанат.

Та багшалхын хажуугаар, болоһор өөрөө ансамбльда ябаһа. Мүнөөшье болотороо эдэ конкурсуудта багшалаһа. Энэ миний дуратай ажал...

Түшэн даруу зантай, эрдэмтэй, дүршэлтэй багша, бүхэ хүржэмэйгээ Цындыжаб Добчиновнагай олоһон шабинар арадай инструментүүдэй оркестртэ хүдэмэрилжэ, республикынгаа түрүү хүндые олон тоото хараһан дээрэ хамгаалаад, лауреадай нэр зэргэтэй түрэл номагаа баярланшагтай.

Мэргэжэлтэ кадрнуудые бэлдгэдэ онсо габыятай байһанайн тула Цындыжаб Добчиновна «Буряад Республикын соелой габыята хүдэмэрилэгшэ» гэжэ хүндэтэ нэр зэргэ олгогдонхо Ажалдаа үндэр амжалтанууд туйлаһанайнгаа, мүн нийгэм хүдэмэрилдэ эдэбхитэйгээр хубидаһанайнгаа түлөө Цындыжаб Гурьева Хүндэлэй олон грамотуудтаа, үнэтэ бэлгүүдээр шагнаһан габыятай.

Убэлэй эдэ үдэрнүүдтэ олоһон хүндэтэй багша, бэрхэ хүтэ жүүлэгшэ, найдамтай нүхэр Цындыжаб Добчиновна 50 наһанайнгаа алтан оёе нүхэдэйнгээ түрэлхидэйнгөө аятай дуадаг дүхэрэг соо тэмдэглэхэеэ байһа. Алдарта энэ ойн баяраар амаршалаад, Буряад оронно суурхууаха олон һурагшадтаа боложо, хүнгэн сарюун үшөөл олгоһон жэлүүд соо багшалажа, олоһон магтаал үрэлдэг хүртэн ябаһан хатнай болмогой гэжэ үрээ.

Амаршалаа

«ХҮХЭ МОНГОЛОЙ ХҮХЭ ТУГ» ... ХИИСЭХЭШЬЕ!

Монгол угсаата арадуудые нэгдэхэжэ, нэгэ шийтэ гүрэн болгохо хэрэгтэ агуу Богдо Чингис хаанай оруулаһан габыаа сэнгэшгүй гэжэ мэдэжэ. Монгол Ехэ Уласай тогтожо байһан түүхэ тухай францүз уран зохиолшо Леон Коунон, буряад арадай суута хүбүүдэй нэгэн профессор Цыбен Жаңцаранго хөөрөй «Хүхэ Монголой хүхэ туг» романиһе мүнөөнги жонхон буряад хэлэн дээрэ мэдэжэ журналист Чингис Гомбоин оршуулаа гэжэ мэдэжэ һэмди.

гада эрдэмэй докторнууд, профессорнууд Ш.Б.Чимитдоржиев, В.Б.Махатов, С.Ш.Чагдуров, В.Б.Базаржапов, уран зохиолшо С.Д.Бухаев болон бусад нүхэдүүд үгэ хэлэжэ, ертүдүн залуу үетэндэ энэ номой бэсүүхэ үүргын сэнгэшгүй баниһе онсолгоод, оршуулаһан жонхон буряад хэлэн дээрэ хэдэ гэдэ тэмдэглээ.

Удаань Чингис Гомбоин үгэ абажа, энэ зохиолдор эе яажэ хүдэмэрилһэн, түүхын эрдэмэй кандидат, Буряад ороной эдгэтүүхын Бимба Доржиевич Цыбиковэй сэнгэшгүй туһа хүргэлэн тухай баяран үгэ хэлээд, «Энэ номоо залуу үетэндэ зориулаһа. «Хүхэ Монголой хүхэ туг» хийсээ, хийсээ, хийсэхэшье», - гээд үгэеэ дүүргээ.

ХАРАГШАДАЙНГАА УРДА ТООСОБО

Дүү, хатаран «Башгал» театрай дүүшан, Буряад Республикын арадай артистка Дарима Дамбаевна Дугданова үргэн нийтэ харагшадайнгаа урда тоособо.

үгын эстрадын дуунуудые дуулажа, олоһон сэдьхэл баясуулаа.

Концертын һүүхээр Буряадай гүрэнэй филармонийн директор байһан Виктор Гаврилович

Николаев, дүү, хатаран «Байгал» театрай директор Николай Юрьевич Мадуев, республикын Арадай Хуралын комитетэй түрүүнги Алексей Цырендоржиевич Идамжапов, «Хэжэнэ» эблэлэй эдэбхитэдэ таһан дээрэ гаража, Дарима Дугдановагай ургалтын шатануудые хөөржэ үгөөд, сааншаданше буряад соелоо дээрэ үргэн, аялга дуугаараа арад зононшоо зүрхэ сэдьхэлые баясуулаһан яба-хыень хүсэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дарима Дугданова. Аркадий БАТОМУНКУЕВИЧ фото.

Тоосоото энэ концертдэ «Башгал» театрай солист Жаргал Бадмацыренов ябасыень хүтэлбэрилхэһөө гадна, олон дуунуудые гүйсэдхөө, хатаринад хабаадажа, одоной халуун алыга гашалгада хүртөө.

Дарима Дугданова өөрингөө тоосоото концертдэ япон, монгол, буряад арадай дуунуудые шэхэнэй шэмэг болгон гүйсэдхөө, һүүдэн

Хүндэтэ эжы Елена Лоисоновна ПЕРГЕИОВАЕ түрэн үдэрөөрш үнэн зүрхэншо амаршалаад, алтан гүлхэйн хомог һайн һайханше хүсэнэбди.

Үе наһандаа хүсэд дүүрэн жаргалтай, Үгэлхэ сагтаа үргүүһэн һайтай, Дундагүй - дүүрэн, дутуугүй - хүсэд, Бурхантай буянгай, Аша гүшанараа үргэлсэн, Амар мэндэ нуугыт даа!

Ухирүүдынь.

СОВРЕМЕННОЕ ЛЕЧЕНИЕ

алкоголизма, табакокурения, прерывание заповей, снижение избыточного веса.

Поликлиника № 4 - Остановка «Саяны».

Ежедневно с 18-20 ч.
Суббота с 14-16 ч.
Воскресенье с 9-11 ч.

Тункинское землячество «Саяны» приглашает на Саянскан 2001., который пройдет 26 февраля в 14 часов 30 минут в театре бурятской драмы.

В программе: ПОЗДРАВЛЕНИЯ, КОНЦЕРТ, ИГРЫ, ДИСКОТЕКА.

Билеты в кассе театра. Цена билета - 50 рублей.

Угерьняны студенческын билет №995-76 студентки IV курса ВСГАКИ УАЗЕТУЕВОЙ Даримы Дамдиновны снгатат педественельным.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительств

Ахамад редактор А.А.АНГАРХАЕВ
Редактор Г.Х.ДАШЕГВА

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИЕ: Б.М.Ж.БААДАНОВ (ахамад редакторай орлоһон), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (харюусалгата секретарь), Б.Ц.СЕМЕНОВ (РФ-гын Гүрэнэй Дуум), Е.К.ХАНХАААЕВ (Буряад Республикын Правительств), Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые доһиһах Н.Д.НАМСАРАЕВ, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, А.А.Н. ПЕРГЕНОВ, Г.В.САМБЯЛОВА, С.Д.БУДАЕВ, А.Д.ТАЙХАЕВ, Д.Д.АНГАЕВ; В.И.ШИНГАЕВ (хэблэлэй директор).

Редакцины телефонууд: ахамад редакторай - 21-50-96 (факс), приемнай - 21-54-54, ахамад редакторай орлоһонорой - 21-68-08, 21-64-36, харюусалгата секретарины - 21-50-52, секретариатай - 21-50-52, таһагууде экономикын болон политикын - 21-63-86 (дагшань), 21-34-05, соелон боолон түүхын - 21-60-21, залуунуудай, оюутадан ажабайдалай болон олонийн хуульчын - 21-54-93 (дагшань), 21-69-58, мэдэсэлэй болон спортын - 21-55-97, рекламн болон коммерческа ажалтай - 21-62-62, дахитай - 21-67-81, хэблэлэй - 21-55-97, 21-33-61, оператор корреспондентуудэй - 21-61-35, фотокорреспондентуудэй - 21-33-61, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерийн - 21-23-67, кассын - 21-57-63, вахтын - 21-60-91.

Тоонуудан, бодото баримтануудын, хүтэй, номагай нэрнүүдэй бичлэлые хагагнуулаһан ушарта авторнуудынь харюусалгатай. Редакцины һанажа авторайхитай ади бэшэ байжа магад. Редакцида ороһон материалнууд авторнуудтай бусаагдадаггүй, удхын талаар шинжэлгэдэггүй.

Манай адрес: 670000, Улаан-Удэ хото, Калайдаршандин үшөө, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци. E-mail: unen@buriatia.ru.

Газетэ хэблэлэй 4 хуудалан хэмжээтэй Индекс 73877. Хамтын хэлэг 23.600. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэлэн АО-до газетэ 7100 хэлгээр хэблэгдэ. Директорийн телефон: 21-40-45. Б-0165-дахин номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 8269.